

Handläggare
Anna-Carin Wallin
Telefon: 08-508 09 014Till
Norrmalms stadsdelsnämnd

Tertialrapport Tertial 2 2018 för Norrmalms stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner tertialrapport 2 2018 och tillhörande bilagor och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Stadsdelsnämnden begär budgetjustering om 1,0 mnkr för kommunalt bostadsbidrag för personer med funktionsnedsättning (KBF).
3. Stadsdelsnämnden ansöker om budgetjustering om 2,1 mnkr avseende städning av bostättningar varav 1,4 mnkr är för faktiska kostnader per den 31 augusti.
4. Paragrafen justeras omedelbart.

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	4
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	5
1. Ett Stockholm som håller samman	5
1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor.....	5
1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla	9
1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar	14
1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	19
1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla	20
1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande	22
1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet	25
2. Ett klimatsmart Stockholm.....	28
2.1 Energianvändningen är hållbar.....	28
2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade	29
2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning	29
2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva	30
2.5 Stockholms miljö är giftfri	31
2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund	32
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	33
3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion.....	33
3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad	34
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	34
3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet	37
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	37
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm.....	38
4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika	38
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	40
4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering	44
4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention	45
4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld	47
4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	48

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande.....	51
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	53
Uppföljning av ekonomi.....	54
Uppföljning av driftbudget.....	54
Resultatenheter	58
Investeringar.....	58
Försäljningar av anläggningstillgångar	Error! Bookmark not defined.
Betydande projekt som inte är investeringar	59
Omslutningsförändringar.....	Error! Bookmark not defined.
Budgetjusteringar	60
Medel för lokaländamål.....	Error! Bookmark not defined.
Analys av balansräkning	60
Övrigt	Error! Bookmark not defined.
Synpunkter och klagomål.....	61
Övrigt.....	62

Bilagor

Bilaga 1: KLIMAT Uppföljning klimatinvesteringsprojekt källsortering

Bilaga 2: SDN 09 Verksamhetsvolym T2 2018

*Bilaga 3: KLIMAT Uppföljning klimatinvesteringsprojekt Energi och klimatanpassning
belysning*

Bilaga 4: Bilaga 1 SDN 09 Blanketter SLK T2 2018_

Sammanfattande analys

Norrmalms stadsdelsförvaltning gör bedömningen att stadsdelsnämnden bidrar till att kommunfullmäktiges fyra inriktningsmål kommer att nås under året. Bedömningen grundar sig på att alla kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet prognostiseras att uppnås förutom *Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar* som bedöms delvis uppfyllas.

Ett Stockholm som håller samman

Förvaltningen bedömer att nämnden kommer att uppfylla inriktningsmålet om *ett Stockholm som håller samman* då alla mål för verksamhetsområdet förutom ett bedöms uppfyllas under året. Förvaltningens utmaning är den upplevda tryggheten inom stadsdelsområdet och där bedömningen är att målet delvis kommer att uppfyllas under året. Satsningen genom Vision Klara har under sommaren lett till förbättring i delar av området och den samverkan som bedrivs mellan aktörer i området har skapat goda förutsättningar för att över tid uppnå varaktig förändring. En framgångsfaktor är det trygghetskontor som under sommaren varit placerat i direkt anslutning till Sergels torg.

Ett klimatsmart Stockholm

Förvaltningen bedömer att nämnden kommer att uppfylla inriktningsmålet om *ett klimatsmart Stockholm*. Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att förbättra inomhusmiljön. Klimatinvesteringar i energieffektiva vitvaror och källsorteringskärl pågår likväl som arbetet med att skapa en giftfri miljö. Förvaltningens verksamheter fortsätter att arbeta för att barn ska få kunskap om sin delaktighet i naturens kretslopp och öka förståelsen för hur de kan bidra till en hållbar miljö.

Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Inriktningsmålet om *ett ekonomiskt hållbart Stockholm* bedöms uppfyllas helt. Nämnden prognostiserar en ekonomi i balans efter resultatöverföringar och arbetar kontinuerligt för att resurserna ska användas effektivt. Några verksamhetsområden har ett för högt kostnadsläge. Åtgärder har vidtagits med målet att vid årets slut ha en nivå på kostnaderna som överensstämmer med budget.

Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Förvaltningen fortsätter arbetet med att bidra till *ett demokratiskt hållbart Stockholm*. Förvaltningen ser en fortsatt utmaning i arbetet med sjukfrånvaron, vilket är en viktig del i att vara en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor. Flertalet medborgardialoger har anordnats under året, resultat av dessa ligger till grund för olika åtgärder.

Lika rättigheter för alla

Under rubriken, lika rättigheter för alla, beskriver nämnden sitt arbete med de fyra programmen inom ramen för mänskliga rättigheter.

- Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholm stad.
- Program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck.
- Program för ett jämställt Stockholm.
- Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Rubriken återfinns under aktuella kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet med en analys och beskrivning av förvaltningens resultat och arbete. Under denna rubrik belyses även programmet för en äldrevänlig stad.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

Alla KF:s mål bedöms uppfyllas under året förutom målet *Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar*.

Åtgärder: Projekt, Vision Klara och trygghetskontoret på Sergels torg.

Tolv indikatorer uppfylls delvis, vilket är indikatorer kopplade till förskoleundersökningen.

De två pausade aktiviteterna är aktiviteter där inte stadsdelsnämnden är sammankallande.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås. Vissa underliggande nämndmål uppnår inte årsmålet men förvaltningens samlade bedömning är att det övergripande arbete som genomförs inom förvaltningen kommer att bidra till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppfyllas.

Indikatorerna under nämndmålen har en hög ambitionsnivå, och förvaltningen arbetar brett genom förskolans verksamhet och inom socialtjänstens område för att skapa förutsättningar för en god och jämlik uppväxt för alla barn. Nöjd föräldrindex för förvaltningens verksamheter i förskoleundersökningen har sjunkit motsvarande procentenheter som för staden i sin helhet. Förvaltningens analys är att förändringar inom enheternas ledningsorganisationer, personalomsättning, sjukfrånvaro samt svårighet att rekrytera pedagogiskt utbildad personal bidrar till att årsmålet inte uppnås.

Nöjd föräldrindex	2018	2017	2016
Norrmalm	81	85	86
Staden	85	88	86

Förskolans ledning har under perioden arbetat med att utveckla sin kommunikation med vårdnadshavarna. Detta bland annat genom att skapa nya forum för dialog i syfte att ge vårdnadshavarna ökad delaktighet. Inom de enheter där resultaten varit låga återkopplar vårdnadshavarna positivt på de åtgärder som genomförts.

Pedagogiska miljöer och en likvärdig förskola

För att säkra den pedagogiska kvalitén på förskolorna är det viktigt att alla medarbetare har utbildning, såväl förskollärare som barnskötare. Prognoser visar att tillskottet av

nyexaminerade förskollärare vid universiteten och högskolorna i och runt Stockholm understiger kommande rekryteringsbehov. Nämnden har en utmaning i att både rekrytera och behålla befintlig utbildad pedagogisk personal.

För att verksamheten ska kunna ta emot fler studenter från förskolläraryrket och vara en attraktiv arbetsgivare behöver fler handledare utbildas. Under hösten anordnar förvaltningen en handledarutbildning i samarbete med Stockholms universitet.

Åtgärder för att motverka den negativa utvecklingen är bland annat den handlingsplan som utbildningsnämnden har i uppdrag att ta fram för att förbättra arbetssituationen för barnskötare och förskollärare. En viktig del i handlingsplanen är hur förskolan kan organisera sin ledningsorganisation för att främja det närvarande samt pedagogiska ledarskapet. Förskolechefens pedagogiska ledarskap blir en än mer angelägen fråga när tillgången på förskollärare är varierande. Förvaltningen deltar i en referensgrupp genom utbildningsnämndens uppdrag och kommer att starta ett kartläggningsarbete under hösten. Aktiviteterna består bland annat av intervjuer med avdelningschef, HR-personal, förskolechefer, förskollärare och barnskötare.

Det utvecklingsarbete som skett på förskolorna med fokus på de pedagogiska miljöerna har bidragit till att barnens förutsättningar för utveckling, lek och lärande är av god kvalitet. I förskolans uppdrag ingår att förbereda barnen för ett allt mer digitaliserat samhälle, och samtliga förskolans chefer har deltagit i en stadsövergripande utbildningsinsats. Under perioden har en satsning gjorts gällande förtätning av antal lärplattor inom förskolan. Införande av skolplattformen har påbörjats inom förvaltningen.

Trygga och stabila uppväxtförhållanden

Föräldrar erbjuds samarbetsamtal genom familjerätten och det förväntade resultatet är att vårdnadstvister i domstol ska minska liksom orosanmälningar kopplade till föräldrars konflikt. Ur ett individ- och barnperspektiv är det viktiga insatser, likväl som ur ett samhällsperspektiv då det finns stark evidens mellan traumatiska upplevelser som barn och ungdom och fysiska sjukdomar som vuxen.

Andelen barn och ungdomar med omfattande insatser enligt socialtjänstlagen (SoL) och lagen om särskilt stöd och service (LSS) ökar, och flera familjer med barn med funktionsnedsättning har aktualiserats på familjeenheten.

Enheten för ensamkommande

Verksamheten riktar sig till ensamkommande från stadsdelsområdena Norrmalm, Kungsholmen och Östermalm och är organiserad inom Kungsholmens stadsdelsförvaltning. Inom enheten finns projektet *Social lots* som går in i sitt andra år. Fokus för projektet är stöd till arbetssökande och stöd för anpassning till ett självständigt liv. Totalt har 25 flickor och pojkar hittills fått insatsen. Under hösten kommer två grupper med nyblivna 18-åringar med uppehållstillstånd att få samhällsinformation och information om sex och samlevnad, detta inom ramen för ett projektsamarbete med ungdomsmottagningen som syftar till att bättre rusta ungdomarna för integration.

Enheten för ensamkommande arbetar med att placera myndiga ungdomar med uppehållstillstånd i SHIS-lägenheter (Stiftelsen hotellhem i Stockholm).

Lika rättigheter för alla

Familjeenheten och vuxenenheten fortsätter samverka i projektet "*Tillsammans för barnen*" för att stärka barnperspektivet i handläggningen av vuxna individer. Projektet bidrar till att kännedomen om utsatta barn och ungdomar ökar genom att vuxenhandläggarna uppmärksammas på skyldigheten att överföra information till familjeenheten.

Barn som har träffat socialsekreterare upplever ett bra bemötande, vilket framgår av enkäter barnen har svarat på.

Förvaltningens analys av förskoleundersökningen är att verksamheten lyckats väl med sitt likabehandlingsarbete och behandlar alla barn lika oavsett kön, skillnaderna i svaren mellan könen är marginella. Av de svarande var 82 procent vårdnadshavare till flickor och 80 procent vårdnadshavare till pojkar.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	0,5 %			0,3 %	0,5 %	0,5 %	3,0 %	Tertial 2 2018
  Andel förskollärare av totalt antal anställda (Årsarbetare) 	42,9 %	3 %	40 %	43 %	42 %	42 %	41 %	Tertial 2 2018
  Andel nöjda föräldrar	81 %	80 %	82 %	85 %		91 %	90 %	2018
Analys Förändringar inom enheternas ledningsorganisationer och personalomsättning påverkar vårdnadshavarnas upplevelser. Byggandet av tillitsfulla relationer tar tid och förskolorna har under perioden arbetat med att utveckla sin kommunikation med vårdnadshavarna.								
  Antal barn per grupp	15 barn/avd.			11,7 barn/avd.	16 st	16	16	Tertial 2 2018
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,9 st			4,9 st	4,9 st	4,9	4,9	Tertial 2 2018
  Inskrivningsgraden i förskoleverksamheten (2-5 år)	93,7 %			95 %		96 %	96 %	2018
Analys Periodens resultat uppnår inte årsmålet, dock är skillnaden marginell. Inom stadsdelsområdet är en hög andel av de barn som är i åldrarna 2-5 år inskrivna i någon form av pedagogisk verksamhet. Totalt finns 2980 barn i åldrarna 2-5 år bosatta inom stadsdelsområdet enligt Swecos senaste prognos. Av dem är 2791 inskrivna i pedagogisk verksamhet (oavsett regiform).								
  Kvalitetsindikatorn - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget				3,4		3,8	3,8	2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samråd med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna följa upp tillämpningen av förskolans socioekonomiska tillägg i stadens resursfördelningsmodell samt göra en kartläggning av nuvarande hantering och bedömningar av ansökningar om tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd	2018-01-01	2018-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna arbeta för att förbättra vägledning inför val av förskoleklass samt revidera riktlinjerna för övergång från förskola till skola i enlighet med skolprogrammet	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

1.1.1 Förebyggande och tidiga insatser ger barn och unga jämlika uppväxtvillkor

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningens verksamheter arbetar för att tidigt upptäcka barn i behov av stöd. Genom samarbete mellan förskolan, skolan, de öppna verksamheterna och socialtjänsten förebyggs riskbeteenden och riskfaktorer kring och hos barn. Samverkan är utgångspunkten vid genomförandet av stödinsatser och bidrar till att säkerställa goda uppväxtvillkor för barnet. Förskolan lägger grunden för ett livslångt lärande. Barnen är väl förberedda inför övergången till förskoleklass. De pedagogiska relationerna mellan förskolepersonal och barn är viktigast för barns lärande och utveckling på kort och lång sikt. Pedagogerna ska förstå, lyssna och förmå att se barnets potential så att barnet känner sig kompetent och aktivt i sitt lärande. En förskola av hög kvalitet verkar socialt utjämnande och bidrar till jämlikare uppväxtvillkor.

Målgrupp: Barn och unga i åldern 0-21 år.

Förväntat resultat

Barn och ungas grundläggande behov uppmärksammas tidigt och de får stöd i att utveckla hållbara relationer till sin omvärld. De pedagogiska miljöerna i förskolan och den öppna fritidsverksamheten stödjer barnens lärande och utveckling.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel föräldrar som upplever att relationen till barnen har stärkts efter avslutad ABC-kurs.				100 %		85 %		2018
 Andel vårdnadshavare som upplever att den pedagogiska miljön på förskolan uppmuntrar till lek, utveckling och lärande för sitt barn	82 %	81 %	84 %	88 %		89 %		2018
Analys								
Se analys av förskoleundersökningens resultat under 1.1 kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet.								
 Andel vårdnadshavare som upplever att sitt barn känner sig tryggt på förskolan	86 %	86 %	86 %	90 %		91 %		2018

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys Se analys av förskoleundersökningens resultat under 1.1 kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet.								
 Andel vårdnadshavare som upplever att sitt barn uppmuntras till att utveckla sina sociala förmågor	86 %	86 %	86 %	88 %		89 %		2018
Analys Se analys av förskoleundersökningens resultat under 1.1 kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet.								
 Andel vårdnadshavare till barn i förskolan som anser att de har möjlighet till delaktighet och inflytande i verksamheten	76 %	75 %	76 %	81 %		84 %		2018
Analys Se analys av förskoleundersökningens resultat under 1.1 kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet.								
 Antal vårdnadshavare som deltagit i föräldrastödsprogram	53 st			73 st	40 st	40 st		Tertial 2 2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen utreder införandet av en bemanningsenhet inom nämndens förskoleverksamhet, i första skedet som en pilotverksamhet.	2018-01-01	2018-12-31	
 Införande av Skolplattform	2018-01-01	2018-12-31	
 Kompetensutveckling i digital kompetens för förskolans chefer via LIN.	2018-01-01	2018-06-30	
 Kompetensutveckling i digitalt lärande och hållbara relationer för medarbetare i förskolan och den öppna fritidsverksamheten	2018-01-01	2018-12-31	
 Socialtjänsten bjuder återkommande in skolor, förskolor och den öppna fritidsverksamheten för att informera om anmälningsskyldigheten.	2018-01-01	2018-12-31	
 Utredda möjligheten att ingå strukturerad och långsiktig samverkan med civilsamhället kring integrationsinsatser.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås under året.

Stöd till anhöriga

För att möta behov av tidiga och förebyggande insatser erbjuder förvaltningen insatser i form

av föräldrastödsprogram, exempelvis *Komet* och *Alla barn i centrum*. Förvaltningen har under perioden även erbjudit en föräldrastödsutbildning, *Föräldraskap i Sverige*, som har ett samhällsorienterat fokus och riktar sig till nyanlända familjer. Ett samarbete med arbetsförmedlingen planeras för att nå ut till fler deltagare. En utvärdering av utbildningen sker i samband med nämndens verksamhetsberättelse.

Ett brett utbud av aktiviteter och föreläsningar har erbjudits anhöriga till personer med demensdiagnos i syfte att ge stöd i vardagen.

En föreläsningsserie på temat psykisk hälsa pågår under året, finansierat genom fondmedel som fördelats till anhörigkonsulenter i Stockholms stad. Föreläsningarna är till för alla målgrupper och berör ämnen så som missbruk, ätstörningar, psykossjukdomar, självskadebeteende. Även en *Må-Bra-Kurs* i samverkan med idrottsförvaltningen har startats med hjälp av fondmedlen.

Hemlöshet

Arbetet för att motverka hemlöshet bedrivs i projektform med fokus på nämndens uppdrag att motverka hemlöshet för barnfamiljer och äldre. Inom projektet har en kartläggning av förbättringsområden genomförts och en boendelots har anställts. Den interna samverkan har stärkts genom samarbete med vuxenhetens boendesamordnare, boendelots, mottagningsteam och budget- och skuldrådgivare samt handläggare inom socialtjänst och äldreomsorg.

Socialt stöd och samhällsvägledning för nyanlända

Det pågående projektet har utökats med två samhällsvägledare och förberedelser pågår för uppstart av *samhällsvägledning city*. Under perioden har beslut fattats om att Kungsholmens och Östermalms stadsdelsförvaltningar tecknar överenskommelse om att samverka med Norrmalms stadsdelsförvaltning gällande samhällsvägledning för nyanlända.

Tillsammans med föreningarna Goda Grannar och Norrtulls sportklubb har nämnden sökt och beviljats medel från länsstyrelsen för olika insatser med syfte att främja etablering för nyanlända inom stadsdelsområdet. Viktiga delar är främjandet av fritids- och sociala aktiviteter för målgruppen barn, unga och föräldralediga.

Nämndens IOP-avtal (Idéburet Offentligt Partnerskap) med KFUM har inletts. En projektledare är anställd av KFUM och har i uppdrag att lotsa nyanlända barn och unga till fritidsaktiviteter. Under sommaren har 37 nyanlända personer, 13 flickor och 24 pojkar, från etableringsboendet i stadsdelsområdet deltagit i dagläger i skärgården anordnat av KFUM.

Öppen fritidsverksamhet och förebyggande arbete

Ett gott och förtroendefullt förhållande mellan föräldrar och barn är en stark skyddsfaktor för barnen. Att öka föräldrarnas medvetenhet kring tonåringars fritid är en väl avvägd förebyggande insats. Förvaltningen har tillsammans med Östermalms och Kungsholmens stadsdelsförvaltningar anordnat en gemensam föreläsning med temat sexuella trakasserier på nätet för målgruppen tonårsföräldrar. Rekrytering av ytterligare en fältassistent pågår som ska fokusera på att utveckla det långsiktiga och strategiska fältarbetet i Klaraområdet.

Spelmissbruk är en nytilkommen del i det övergripande ANDT-arbete (alkohol, narkotika, doping och tobak) som bedrivs i staden och i förvaltningen. Under perioden har utbildningsdagar samt workshop genomförts för missbrukshandläggare, budget- och skuldrådgivare och anhörigstödare i syfte att sprida kunskap, erfarenhetsutbyte och planering

av fortsatt arbete inom området.

Lika rättigheter för alla

Under 2018 har en SIP-samordnare (samordnad individuell plan) anställts för målgruppen barn och unga. Tjänsten samfinansieras av stadsdelsnämnderna Kungsholmen, Norrmalm och Östermalm och är placerad på Kungsholmens stadsdelsförvaltning. Under perioden har samordnaren bland annat ordnat SIP-möten för barn, besökt olika enheter inom socialtjänsten och inventerat samverkanskanaler för att identifiera förbättringsområden.

En kartläggning av stödverksamheter för barn och unga med psykisk ohälsa, funktionsnedsättning, missbruk, kriminalitet, föräldrar med egen problematik och andra former av utsatthet har sammanställts. Kartläggningen är tänkt att fungera som en guide för handläggare i mötet med barn/ungdomar och deras familjer och öka handläggarens kunskap om vilket stöd som finns att tillgå för barn och ungdomar med olika problematik och svårigheter.

Förvaltningens utförarenheter anpassar det biståndsbedömda stödet utifrån den enskildes behov och önskemål. En pågående aktivitet är det utvecklingsarbete som genomförs för att förbättra insatsen boendestöd. Målet är att stärka individens möjlighet till delaktighet och självständighet.

Under perioden har en servicebostad (boende med särskild service LSS) med tolv lägenheter öppnats i Hagastaden. Samtliga tolv lägenheter har hyresgäster. Flertalet av de nyinflyttade har komplexa vårdbehov och bemanningen har därför utökats.

I samarbete med arbetsmarknadsförvaltningens projekt VIDA (välj inkludering och delaktighet) har simskola för kvinnor kunnat erbjudas på Kronobergsbadet under sommaren. Under kursen lärde sig 22 av 24 deltagande att simma, och utvärderingen visade att de deltagande kände sig glada, modiga och fria efter kursen. Förslaget till simskolan inhämtades från kvinnor boende på stadens genomgångsboende inom stadsdelsområdet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/pojkar	Utfall kvinnor/flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen (Utredningstyp BoU eller Vuxen) och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (inom IoF, BoU och Vuxna, 0-19 år)	86,4 %	87,5 %	84,2 %	81,8 %	86 %	86 %	84 %	Tertial 2 2018
  Andel enskilda som klarar mer på egen hand inom socialpsykiatri				39,08		30 %	25 %	2018
  Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	57,4 %	58,3 %	54,5 %	77,8 %	67 %	67 %	37 %	Tertial 2 2018
  Andel personer med insatser inom				77 %		80 %	80 %	2018

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
♀ socialpsykiatrin som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes								
♂ Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol				62,5 %		63 %	60 %	2018
♂ Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder narkotika				95 %		91 %	91 %	2018
♂ Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder tobak				91 %		90 %	90 %	2018
♂ Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden				58 %		30 %	26 %	2018
♂ Antal hemlösa				57 st		60 st	tas fram av nämnden	2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
♂ Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna utveckla och implementera former för det sociala stödet till nyanlända	2018-01-01	2018-12-31	
♂ Kommunstyrelsen ska i samarbete med utbildningsnämnden, stadsdelsnämnderna och stadens ungdomsmottagningar genomföra en särskild satsning på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter	2018-01-01	2018-12-31	
♂ Stadsdelsnämnderna ska implementera rutiner för att säkerställa att hänsyn tas till barnperspektivet i ärenden där en förälder/vårdnadshavare aktualiseras hos socialtjänsten	2018-01-01	2018-12-31	
♂ Stadsdelsnämnderna ska säkerställa stödet till barnfamiljer som lever i osäkra boendeförhållanden, exempelvis genom att tillhandahålla särskilda bo-lotsar som ger stöd i bostadssökande och genom kompensatoriska åtgärder riktade till barnen	2018-01-01	2018-12-31	
♂ Stadsdelsnämnderna ska öka delaktigheten för målgruppen inom socialpsykiatrin genom att stödja brukarorganisationernas deltagande i brukarråd och brukarrevisioner	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

1.1.1 Förebyggande och tidiga insatser ger barn och unga jämlika uppväxtvillkor

● Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningens verksamheter arbetar för att tidigt upptäcka barn i behov av stöd. Genom samarbete mellan förskolan, skolan, de öppna verksamheterna och socialtjänsten förebyggs riskbeteenden och riskfaktorer kring och hos barn. Samverkan är utgångspunkten vid genomförandet av stödinsatser och bidrar till att säkerställa goda uppväxtvillkor för barnet. Förskolan lägger grunden för ett livslångt lärande. Barnen är väl förberedda inför övergången till förskoleklass. De pedagogiska relationerna mellan förskolepersonal och barn är viktigast för barns lärande och utveckling på kort och lång sikt. Pedagogerna ska förstå, lyssna och förmå att se barnets potential så att barnet känner sig kompetent och aktivt i sitt lärande. En förskola av hög kvalitet verkar socialt utjämnande och bidrar till jämlikare uppväxtvillkor.

Målgrupp: Barn och unga i åldern 0-21 år.

Förväntat resultat

Barn och ungas grundläggande behov uppmärksammas tidigt och de får stöd i att utveckla hållbara relationer till sin omvärld. De pedagogiska miljöerna i förskolan och den öppna fritidsverksamheten stödjer barnens lärande och utveckling.

Nämndmål:

1.2.1 Anhöriga uppmärksammas och får stöd

 Uppfylls helt

Beskrivning

Anhöriga som vårdar och stödjer en närstående får stöd och vägledning. Äldreomsorg och socialtjänst samverkar för att möta anhörigas behov och alla medarbetare har kunskap om anhörigstöd för att kunna informera och vägleda anhöriga i kontakten med kommunen, landstinget eller andra myndigheter.

Målgrupp: Anhöriga boende på Norrmalm.

Förväntat resultat

Anhöriga är nöjda med det stöd som ges. Medarbetare har kunskap och kan vägleda och informera anhöriga om det stöd de har rätt till.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel anhöriga som upplever att de insatser de får av äldreomsorgen motsvarar sitt behov av stöd.						80 %		2018
 Andel anhöriga som upplever att samarbetet mellan distriktsköterska, biståndshandläggare och hemtjänst kring sin						80 %		2018

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/pojkar	Utfall kvinnor/flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
närståendes vård och omsorg fungerar bra.								

Nämndmål:

1.2.2 Stadsdelsområdets invånare lever ett självständigt liv

Uppfylls helt

Beskrivning

Målgrupp: Invånare på Norrmalm i behov av stöd för att klara sitt dagliga liv.

Förväntat resultat

Förvaltningen arbetar förebyggande och främjande med insatser i ett tidigt skede, för att motverka ohälsa och ojämlika förhållanden. Stadsdelsområdets invånare i behov av stöd och hjälp ska ges insatser för att klara sitt dagliga liv utifrån sina förutsättningar. Förvaltningens arbete med nyanlända stockholmare utvecklas för att möta målgruppens behov.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen utvecklar arbetssätten kring insatsen boendestöd i ett projekt där beställarenheten äldreomsorg, vuxenheten och socialtjänstens utförarenhet samverkar med varandra	2018-01-01	2018-12-31	
 Kartlägga församlingar och civilsamhällets arbete med barn och unga och deras förutsättningar för samverkan.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar

Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet delvis kommer att uppnås under året.

Satsningen på Vision Klara har under sommaren bidragit till en förbättring i delar av området. Bedömningen är att den samverkan som bedrivs mellan aktörer i området skapar goda förutsättningar att över tid uppnå en varaktig förändring. Förvaltningen och Polismyndighetens gemensamma lägesbild visar att Klaraområdet fortfarande utgör en öppen drogscen och en riskmiljö för barn och unga, samt att otrygghet upplevs i delar av Observatorielunden och på Sveavägen. Under perioden har även stadsdelsområdet beviljats 3§ LOV område runt Klara av Polismyndigheten. Detta innebär att befintliga resurser förstärks genom ordningsvakter inom ramen för Stockholms stads mobila team i det aktuella området.

Vision Klara

I juni tecknades en ny samverkansöverenskommelse mellan Norrmalms stadsdelsförvaltning

och lokalpolisområde Norrmalm. Prioriterade områden i samverkansöverenskommelsen var social prevention för ungdomar, trygg offentlig plats och projektet Vision Klara. Förvaltningen ska utöka fältresurserna med en tjänst som ska jobba som fritidslots med inriktning mot stadsdelen Klara.

Under sommaren har aktörerna inom Vision Klara gemensamt öppnat ett trygghetskontor i Kulturhuset. En uppföljning har genomförts av förvaltningen som visar att verksamma i området upplever Sergels Torg som tryggare och lugnare. Den öppna drogscenen har även periodvis upplevts som borta från delar av området. Den samverkan som skett mellan bland annat polis, ordningsvakter och socialtjänst beskrivs ha ett tydligt symbolvärde.

City i samverkan har genomfört en undersökning bland besökare på Segels torg, metoden kallas upplevelseindex och mäter besökares totalupplevelser kring en specifik plats. Resultatet sammanställs i ett upplevelseindex på en fyra gradig skala. Resultat juni 2017 blev 2,9 och juli 2018 3,5 gällande besökares upplevelse kring säkerhet och trygghet. Bedömningen är att den positiva utvecklingen beror på att trygghetskontoret synliggjort närvaron av poliser, ordningsvakter och uppsökande socialsekreterare och genom detta bidragit till att besökare upplever en tryggare och säkrare miljö.

Trygghetskontorets lokal har en temporär placering, och förvaltningen arbetar för att skapa en permanent lösning. En viktig framgångsfaktor som flertalet av aktörerna lyfter i uppföljningen är placeringen av kontoret i direkt anslutning till Sergels torg.

Trafiksituationen runt Sveavägen är även fortsatt problematisk genom att Streetrace genomförs vilket innebär höga farter och ljudnivåer. Genom samverkan mellan polismyndigheten, trafikkontoret och stadsdelsförvaltningen har ett antal möjliga åtgärder utretts och genomförts. Utfallet av åtgärderna kommer att följas upp under hösten.

Trygga parker och grönområden

I maj genomfördes en dialog i Observatorielundens nedre del. Syftet var att samla in synpunkter om hur platsen kan bli tryggare och trivsammare. Inkomna synpunkter är sammanställda och kommer att diskuteras i det nätverk stadsdelsförvaltningen startat kring platsen. Synpunkterna kommer att ligga till grund för åtgärder i miljön. I samband med årets första tertialrapportering ansökte och beviljades nämnden trygghetsmedel för insatser i nedre Observatorielunden. Trygghetsmedlen kommer att användas till att ta fram ett belysningsprogram i samarbete med trafikkontoret samt att förbättra kanten på dammen i Observatorielunden.

Under våren har ett referensgruppsmöte om Hagastaden hållits med tema trygghet och säkerhet under byggtiden.

Parker och grönområden är vackra, välskötta och välkomnande

Det extrema vädret med höga temperaturer och brist på regn har påverkat verksamheten. Gräsmattor och planteringar har lidit brist av vatten, och de långsiktiga effekterna av torkan kommer att visa sig först under nästa år. Troligtvis kommer en hel del växtmaterial behöva bytas ut under 2019 och renoveringar av gräsmattorna med nysådd kommer att bli mer omfattande än under ett väderleksmässigt normalt år.

Förvaltningen har även denna sommar haft landskapsarkitektstudenter som arbetat under ordinarie landskapsarkitekters och parkingenjörers semestrar med att hantera frågor i synpunktsportalen, besöka parkerna och hantera de frågor som uppkommer.

I syfte att öka kvaliteten på parkskötseln och den upplevda tryggheten i parkerna har det under sommaren även funnits totalt 60 feriearbetande ungdomar ute i parkerna inom stadsdelsområdet. Hälften av platserna har finansierats av Kungsholmens stadsdelsnämnd, vilket är ett resultat av den samverkan som sker dagligen genom att parkmiljöavdelningen norra innerstaden sköter parkdrift, investering samt stadsmiljöfrågor för de tre innerstadsdelsförvaltningarna; Kungsholmen, Östermalm och Norrmalm.

Upprustningen av Enkehusparken, som bland annat innebär en utvecklad lekmiljö och nya vistelsezoner och mötesplatser, fortsätter.

I samband med parkernas dag återinvigdes Observatorielundens övre del efter två års arbete.

Lika rättigheter för alla

Otrygghet i det offentliga rummet och oro att utsättas för brott är en begränsande faktor för kvinnor och flickor i större utsträckning än för män och pojkar. I samverkansöverenskommelsen med polisen lyfts skillnaderna i upplevd trygghet mellan könen fram. Kvinnor med en funktionsnedsättning framstår som en mer utsatt brottsoffergrupp och färre flickor än pojkar upplever sig trygga inom stadsdelsområdet. Genom att förvaltningen och Polismyndigheten uppmärksammar könsskillnader i den upplevda tryggheten och oron för brott kan en tryggare lokal miljö uppnås genom åtgärder och platsspecifika insatser. Åtgärder som har genomförts under hösten är utökad belysning på olika platser som till exempel dåligt belysta trappor som upplevs otrygga. Insatser inom Vision Klara skapar även bättre förutsättningar att nå utsatta ungdomar.

I planer och program för utveckling av parker och lekmiljö beaktas tillgänglighet och trygghetsfrågor för samtliga invånare.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor ♀				78 %		82 %	76 %	2018
Analys Mot bakgrund av förvaltningens och Polismyndighetens gemensamma lägesbild av utvecklingen i Klaraområdet, delar av Observatorielunden och Sveavägen bedömer förvaltningen att nämndens mål delvis kommer uppnås under 2018.								
  Stockholmarnas nöjdhet med rent och städad ♀				58 %		72 %	70 %	2018
  Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden ♀				67 %		75 %	70 %	2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med trafikkommittén och stadsdelsnämnderna verka för ökad trygghet i stadens utemiljöer med fokus på situationell brottsprevention	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Ett antal situationella åtgärder i brottspreventivt syfte har utförts tillsammans med trafikkontoret under året. Trygghetsvandringar har genomförts i både Observatorielunden och andra delar av stadsdelsområdet och trafikkontoret har			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
deltagit med såväl drift- som belyningsansvariga. Löpande utförs trygghetsskapande och brottspreventiva åtgärder tillsammans med trafikkontoret inom ramen för Vision Klara. Förvaltningen deltar i trygghetskommissionens referensgrupp och återkoppling från kommunstyrelsen inväntas. Förvaltningen har sökt och fått trygghetsmedel tillsammans med trafikkontoret.			
 Kommunstyrelsen ska, i samarbete med stadsdelsnämnderna följa upp och förvalta de lokala samverkansöverenskommelserna med polisen	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Förvaltningen och Polismyndigheten har genomfört en uppföljning, analyserat utfallet och tecknat en ny i juni. Inväntar återkoppling från kommunstyrelsen.			
 Trafiknämnden ska, i samarbete med stadsdelsnämnderna, verka för en tryggare utemiljö genom exempelvis förbättrad belysning, parkmöbler och genom att hantera växtlighet i det offentliga rummet	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Trafikkontoret och förvaltningen arbetar löpande på såväl specifika projekt som proaktiva lösningar i Klara (se samma som ovan)			

Nämndmål:

1.3.1 Norrmalms stadsdelsområde är tryggt

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Målgrupp: Invånare och besökare på Norrmalm.

Förväntat resultat

Invånare och besökare upplever Norrmalms stadsdelsområde som tryggt.

Analys

Bedömningen är att nämndmålet delvis kommer att uppfyllas mot bakgrund av förvaltningens och Polismyndighetens gemensamma lägesbild av utvecklingen i Klaraområdet, delar av Observatorielunden och Sveavägen.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel invånare i stadsdelen som känner sig trygga i parker och grönområden				63 %		69 %		2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Berörda verksamheter ska tillsammans med trygghets- och säkerhetssamordnare komplettera sina lokala krisberedskapsplaner med rutiner för bemanning vid begränsad framkomlighet (enligt RSA 2017).	2018-01-01	2018-12-31	
 Berörda verksamheter ska tillsammans med trygghets- och säkerhetssamordnare ta fram lokala rutiner för att ta emot och	2018-01-01	2018-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
distribuera nödvatten (enligt RSA 2017)			
 En trygghetsvandring genomförs i Hagastaden	2018-01-01	2018-12-31	
 Förvaltningen söker medel från de extra trygghetsmedel som finns i budget för 2018	2018-01-01	2018-09-30	
 Identifiera platser i parkerna som upplevs som otrygga utifrån synpunktsportalen och genomföra åtgärder mot detta	2018-01-01	2018-12-31	
 Minst tio verksamheter ska utföra brandskyddskontroller genom IA (enligt RSA 2017)	2018-01-01	2018-12-31	
 Trygghetsvandring genomförs tillsammans med ungdomsrådet.	2018-01-01	2018-12-31	
 Verksamheter med tidskritiska åtaganden enligt RSA ska implementera och testa att avbrottsplaner för IT och telefonberoenden fungerar för verksamheten. (enligt RSA 2017)	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

1.3.2 Parker och grönområden är vackra, välskötta och välkomnande för alla

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målgrupp: Besökare till Norrmalms parker och grönområden.

Förväntat resultat

Parkerna sköts och utvecklas så att de är långsiktigt hållbara och upplevs som vackra, välskötta och välkomnande för alla.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel invånare i stadsdelen som anser att det finns goda möjligheter till aktiviteter i parker och naturområden				73 %		77 %		2018
 Andel invånare i stadsdelen som anser att det finns goda möjligheter till picknick, lugn och ro i parker och grönområden				75 %		84 %		2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Genomföra en informationskampanj tillsammans med trafikkontoret kring renhållning i parkerna och 24-timmars garantin	2018-01-01	2018-12-31	
 Genomföra åtgärder utifrån den trädvårdsplan som tagits fram för Tegnérlunden	2018-01-01	2018-12-31	
 Tillsammans med trafikkontoret kontinuerligt samarbeta kring skötsel av träd	2018-01-01	2018-12-31	
 Utökade planteringar med sommarblommor kring spegeldammen i Observatorielunden	2018-01-01	2018-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Ökad samverkan med trafikkontoret kring gatuplanteringar i syfte att öka kvalitén på dessa	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningens bedömning är att nämnden bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges mål genom att redan i planeringen av förändringar i stadsmiljön tidigt beakta nämndens behov av verksamheter. Nämnden deltar i stadsbyggnadsnämndens, exploateringsnämndens och trafikkommitténs arbete med utveckling av bland annat Hagastaden och cityområdet.

I samband med att det byggs och planeras ny bebyggelse i bland annat Hagastaden och Sabbatsbergsområdet har förvaltningen fortsatt dialog med stadsbyggnadskontoret för att säkerställa att det planeras tillräckligt antal förskoleplatser, bostäder med särskild service, vård- och omsorgsbostäder, samt god tillgång till parker samt grönområden.

Första servicebostaden (boende med särskild service LSS) i Hagastaden är färdigställd och samtliga tolv lägenheter är uthyrda. Nästa servicebostad med ytterligare tolv lägenheter planeras att vara klar för inflyttning under januari 2019.

Lika rättigheter för alla

I förvaltningens deltagande i stadsbyggnadskontorets, exploateringskontorets och trafikkontorets utveckling av Hagastaden och cityområdet bevakas att jämställdhetsperspektivet finns med i planeringen. Ur ett jämställdhetsperspektiv är det viktigt att planera för trygga miljöer, där ingen människa hämmas av upplevd otrygghet.

I de remisser som kommer till nämnden bevakar förvaltningen tillgänglighetsfrågor i alla aspekter. Nämnden arbetar för ett barn-, jämställdhets-, funktionshinders- och äldreperspektiv i planeringen, bland annat genom att efterfråga barnkonsekvensanalyser. Viktigt för alla målgrupper är en god tillgång till park-, lek-, fritids- och idrottsmiljöer.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	12			0		12	tas fram av nämnden	2018

Nämndmål:

1.4.1 Invånarnas behov av nämndens verksamheter är med tidigt i samhällsplaneringen

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målgrupp: Invånare i behov av samhällsservice.

Förväntat resultat

I remissvar och deltagande i arbetsgrupper bevakas invånarnas behov av specialbostäder, förskolor och offentliga platser inom Norrmalms stadsdelsområde.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Vid planeringen av nybyggnation bevakar nämnden tillsammans med andra berörda nämnder att tillgängligheten beaktas. Detta sker i dialog med funktionshinderrådet.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla

Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås under året. Bedömningen grundas på att de underliggande nämndmålen prognostiseras att uppnås.

Tillgängliga aktiviteter för alla invånare året om

Arbetet med Enkehusparkens upprustning fortlöper, med bland annat en ny konsgräsyta med sandfyllning för ökade möjligheter till aktivitet och rörelse året om. Konstgräsytan görs i en fri form utan sarger för att locka till många olika typer av användning.

Öppen fritidsverksamhet

Under perioden har den öppna fritidsverksamheten anordnat sommaraktiviteter för barn och ungdomar mellan 10-15 år med utgångspunkt i Vasaparkens- och Observatorielundens parklek.

Barnen och ungdomarna har genom deltagande i sommaraktiviteterna erbjudits möjlighet att pröva på nya aktiviteter och upptäcka nya platser. Utvärdering av aktiviteterna visar att barnen fått uppleva glädje och gemenskap tillsammans med andra barn och vuxna.

Aktiviteterna har också resulterat i att deltagarna fått nya vänner och bidragit till integration och språkträning.

Av de barn och ungdomar som deltog i sommaraktiviteterna var 72 procent pojkar (78 procent 2017) och 28 procent flickor (22 procent 2017). Förvaltningen uppskattar att cirka 35 procent av deltagarna var nyanlända barn och ungdomar. Den ojämna könsfördelningen kommer att analyseras och tas med inför planering av nästa års sommaraktiviteter.

Verksamheten har också besökt det genomgångsboende för nyanlända som finns i stadsdelsområdet för att säkerställa att nyanlända ungdomars önskemål om aktiviteter tas tillvara.

Lika rättigheter för alla

Könsfördelningen bland besökarna på fritidsgården som identifierar sig som flickor är 37 procent. Arbetet för att öka andelen flickor på fritidsgården har fortsatt men fortfarande är majoriteten av besökarna pojkar. Besöksstatistiken visar dock att årsmålet avseende de besökande som identifierar sig som flickor överstigs. Vid parklekarna anger 39 procent av besökarna att de är flickor.

KFUM och Norrtulls sportklubb arbetar med olika insatser för att främja en jämnare könsfördelning bland deltagande i aktiviteter, bland annat genom att i låta olika kön och etniciteter representeras i marknadsföring och genom att fråga nyblivna medlemmar om de har flickor i sin närhet som är intresserade av att delta.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter	68,5 %	70 %	67,7 %			79 %	79 %	2018
Analys Skolenkäten riktad till elever i årskurs 5, 8 samt gymnasiet. Nämnden saknar information om hur många av de svarande som är folkbokförda inom Norrmalms stadsdelsområde.								

Nämndmål:

1.5.1 Barn och unga deltar i utformningen av den öppna fritidsverksamheten

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målgrupp: Barn och unga i åldern 0 - 17 år.

Förväntat resultat

Barn och ungdomar deltar i de aktiviteter som anordnas.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel besökare (10-17 år) som känner sig delaktiga i utformningen av parklekarna och fritidsgården.	%75,81	68 %	81,08 %		70	70		Tertial 2 2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 En fritidsgård provar att arbeta med deltagarbudget i syfte att stärka ungdomars egenmakt.	2018-01-01	2018-12-31	
 Förvaltningen utreder neutrala mötesplatser och lokaler för	2018-01-01	2018-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
föreningsliv både för gamla och unga.			

Nämndmål:

1.5.2 Parker och grönområden möjliggör en mångfald av fritidsaktiviteter

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målgrupp: Besökare till Norrmalms parker och grönområden.

Förväntat resultat

Drift och upprustning av parker säkerställer att invånarnas behov av möjlighet till lek, aktiviteter och rekreation tillgodoses samt att parkerna kan nyttjas året om. När nya parker anläggs i exploateringsområden arbetar förvaltningen för att invånarnas behov tillgodoses.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel invånare som anser att det finns goda möjligheter till spontanidrott i Stockholm, som t.ex. motionsspår, bollplaner och öppna parker.				72 %		79 %		2018
 Antalet anläggningar för vinteraktiviteter i parkerna på Norrmalm						5		2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen utreder platser och förutsättningar för bryggbad	2018-01-01	2018-09-30	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås under året. Bedömningen grundas på att de underliggande nämndmålen prognostiseras att uppnås.

Lika rättigheter för alla

Kultur och skapande ska vara tillgängligt för alla människor i olika åldrar. Förskolans dag har bland annat bidragit till att synliggöra barn, genom att ge dem en röst och tillsammans med andra barn ta plats i det offentliga rummet. Aktivitetscentret på Väduren är under utveckling

och kommer att kunna erbjuda äldre och boende på Väduren samt besökare till centret tillgång till olika aktiviteter. Genom samarbetet med IFS (Intresseföreningen För Schizofreni) har utflykter och upplevelser möjliggjorts för människor som annars har begränsad tillgång till kultur och sociala aktiviteter.

Nämndens verksamheter för barn och unga fortsätter ta del av ett varierat utbud av kulturupplevelser och möjlighet till eget skapande. Genom de olika kulturupplevelserna har barnen utvecklat det egna kulturskapandet, erövrat nya ord och begrepp samt kunskap om olika konstformer.

Förvaltningen har under våren initierat ett pilotprojekt *Barn på förskolan möter samtidskonstnärer*. Genom deltagandet fick barnen möta professionella konstutövare och fick möjlighet att fördjupa sitt eget kulturskapande. Barnen har fått uppleva bland annat rörelseglädje samt tagit del av nya konstformer och uttryckssätt.

Tillsammans med förskolebarnen har förvaltningen arrangerat förskolans dag i Observatorielundens spegeldamm. Under dagen visades de projektarbeten som barnen arbetat med under året.

Den öppna fritidsverksamheten har erbjudit besökarna kulturupplevelser och kulturskapande aktiviteter. Tillställningarna har skapat mötesplatser för de boende inom stadsdelsområdet och tillfällen att göra roliga saker tillsammans samt känna gemenskap. Besökarna har bland annat haft möjlighet att ta del av midsommarfirande och olika parktestrar.

Matlagning och dess betydelse inom olika kulturer har varit en återkommande aktivitet vid fritidsgården. Ungdomarna har genom matlagning delat med sig av sin kultur och sitt ursprung.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter	66,1 %	67,7 %	64,6 %	80,2 %		77 %	74 %	2018
Analys Skolenkäten riktad till elever i årskurs 5, 8 samt gymnasiet. Nämnden saknar information om hur många av de svarande som är folkbokförda inom Norrmalms stadsdelsområde.								

Nämndmål:

1.6.1 Invånare i alla åldrar tar del av ett varierat kulturutbud

 Uppfylls helt

Beskrivning

I stadsdelsområdet finns öppna mötesplatser för social stimulans och gemenskap. Samverkan sker med det lokala kulturlivet som erbjuder kulturella arrangemang. I nämndens egna verksamheter finns möjlighet till eget skapande, musik, rörelse och teater. I förskolorna och den öppna fritidsverksamheten finns miljöer som skapar nyfikenhet och lust till eget

kulturskapande. Under 2018 kommer en utredning att genomföras i syfte att undersöka om fler av nämndens lokaler kan utnyttjas även av civilsamhället.

Målgrupp: Prioriterade målgrupper är barn i åldern 1-6 år, personer över 65 år samt personer med en funktionsnedsättning.

Förväntat resultat

Invånare i alla åldrar tar del av ett varierat kulturutbud. Barn i förskolan introduceras till olika uttrycksformer och skapande tekniker. De personer som får insatser via nämndens verksamheter erbjuds olika kulturella upplevelser och möjlighet till skapande.

Analys

Förvaltningens samlade bedömning är att verksamheterna bidrar till att ge möjligheter till olika slags kulturupplevelser. Stadsdelsområdet har även ett rikt utbud av kulturella aktiviteter. Indikatorerna kopplade till nämndmålet belyser vårdnadshavares upplevelse av de kulturupplevelser som erbjuds inom förskolan, och verksamheterna behöver kommunicera tydligare och mer innehållsrikt kring aktiviteter och upplevelser som har utförts och som planeras.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/pojkar	Utfall kvinnor/flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel föräldrar som upplever att sitt barn uppmuntras till att utveckla sin förmåga att skapa och uttrycka sig i olika former	86 %	85 %	87 %	90 %		91 %		2018
Analys Se analys av förskoleundersökningens resultat under 1.1 kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet.								
 Andel vårdnadshavare som upplever att förskolan ger deras barn möjlighet att ta del av och möta olika sorters kulturutbud på och utanför förskolan	66 %	67 %	64 %	70 %		75 %		2018
Analys Förvaltningens analys är att verksamheten på ett tydligare sätt behöver kommunicera kulturuppdraget med vårdnadshavarna.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förskolans enheter arrangerar Förskolans dag och Ljusinstallationen	2018-01-01	2018-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska erbjuda barn och unga i förskolan och den öppna fritidsverksamheten minst en professionell kulturupplevelse per termin	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att nämnden bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges mål.

Sommarens höga temperaturer har varit påfrestande för äldre och för personal.

Verksamheterna har haft stöd i riktlinjer och rekommendationer angående höga temperaturer, och kunnat upprätthålla god omsorg och omvårdnad.

Förebyggande insatser

Förebyggande insatser är en viktig del i förvaltningens arbete. Genom dessa kan livskvalitet och välbefinnande öka för äldre och behov av mer omfattande insatser fördröjas. Under perioden har en förebyggande enhet inom äldre- och socialtjänstavdelningen startats. Enheten ansvarar för det förebyggande arbetet inom äldreomsorgen så som aktivitetscentra, öppna träffpunkten och anhörigstöd. Syftet är att enheten ska ta ett samlat ansvar kring de förebyggande insatserna och utveckla dessa.

Sociala aktiviteter

Årets verksamhetsuppföljning på det kommunala vård- och omsorgsboendet Väderkvarnen visar att de sociala aktiviteterna behöver förbättras. Med hjälp av projektmedel har en aktivitetsansvarig anställts. Digitala hjälpmedel för sociala aktiviteter erbjuds, till exempel robotkatt. Sociala aktiviteter erbjuds även på den öppna mötesplatsen Vasaträffen och på den biståndsbedömda dagverksamheten. Inom hemtjänsten har några kunder deltagit i ett projekt kring digitala inköp. I projektet har Ipad används som stöd, vilket även har medfört andra möjligheter till sociala aktiviteter tillsammans med personal, till exempel att titta på bilder och lyssna på musik.

Som en del av ett äldrevänligt stadsdelsområde fortsätter förvaltningen arbetet med att utveckla aktivitetscentret på Vädurens seniorboende med syftet att motverka isolering och skapa möjligheter till nya sociala kontakter. En prioriterad målgrupp är de äldre som bor kvar i eget boende

Trevliga måltider

Miljön och omständigheterna kring måltiden har en avgörande betydelse för hur den äldre ska kunna tillgodogöra sig mat och näring på bästa sätt. Vård- och omsorgsboendet arbetar med att erbjuda boende en trevlig måltidsupplevelse samt med att förebygga och åtgärda undernäring. Måltidsordningen ska vara individuell och behov kommer att kartläggas med hjälp av arbetsterapeuten. Tiden mellan sista måltiden inför natten och första måltiden för dagen kallas nattfasta, och ska enligt rekommendationer inte överstiga elva timmar. Nattfastan mäts regelbundet och individuella åtgärder planeras utifrån resultat.

Tryggt mottagande i hemmet

För att skapa en trygg och hållbar hemgång för de äldre som skrivs ut från slutenvård/korttidsvård har projektet tryggt mottagande i hemmet startat. Detta sker i

samverkan med Kungsholmens stadsdelsförvaltning. Uppföljning av projektet kommer att ske under hösten.

Biståndshandläggare erbjuder äldre som önskar och har behov en *samordnad individuell plan* (SIP). Syftet med SIP är att skapa en samordnad planering för den enskilde. Ofta har multisjuka äldre många insatser från olika huvudmän, till exempel kommun, primärvård och andra myndigheter eller vårdgivare. Genom att påkalla ett SIP-möte förväntas alla aktörer närvara och samordna insatser och genom detta underlätta för den enskilde och skapa förutsättningen för en sammanhållande omsorg.

Lika rättigheter för alla

Biståndshandläggare och metodutvecklare arbetar strukturerat med jämställdhetsfrågor. Jämställdhetsintegrering är en stående punkt under arbetsplatsträffar, och samtliga medarbetare inom myndighetsutövningen ska gå stadens webbutbildning *Allas rätt*.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att måltiden är en trevlig stund på dagen ♀				64 %		72 %	72 %	2018
  Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att möjligheten att komma utomhus är bra ♀				61 %		56 %	56 %	2018
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i äldreomsorgen ♀				80 %		86 %	85 %	2018
  Andel trygga omsorgstagare i äldreomsorgen ♀				86 %		86 %	84 %	2018
  Andelen nöjda omsorgstagare äldreomsorgen ♀				87 %		85 %	85 %	2018
  Antal personal en hemtjänstagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod				11,6		10	Max 10 personer	2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska intensifiera arbetet och registreringen i Senior Alert och Svenska Palliativregistret för att få underlag till förebyggande åtgärder i syfte att bland annat minska fallskadorna	2018-01-01	2018-12-31	
  Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda och föreslå förbättringar som ökar likställigheten i staden samtidigt som det avlastar biståndshandläggare från administrativa uppgifter	2018-01-01	2018-12-31	
  Äldrenämnden ska initiera ett kvalitetsutvecklingsarbete inom särskilt boende för äldre i samarbete med stadsdelsnämnderna	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

1.7.1 Äldre är trygga och får en individuellt anpassad vård- och omsorg av god kvalitet.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målgrupp: Invånare 65 år eller äldre.

Förväntat resultat

Äldre är trygga med de insatser som ges inom nämndens verksamheter. Invånarna är nöjda och kan påverka hur insatserna utförs.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Hemtjänst: Andel brukare som sammantaget är nöjd med hemtjänsten.				85		85 %		2018
 Hemtjänst: Andel brukare som upplever att de är informerade om tillfälliga förändringar i deras omsorg				65		71 %		2018
 Hemtjänst: Andel brukare som vet vart de ska vända sig med synpunkter och klagomål				64		65 %		2018
 Vård och omsorgsboende: Andel brukare där dokumenterad ADL-bedömning är utförd.				90		90 %		2018
 Vård och omsorgsboende: Andel brukare som sammantaget är nöjd med äldreboende.				84		80 %		2018
 Vård- och omsorgsboende: Andel brukare som upplever att de kan påverka vid vilka tider insatserna utförs.				55		62 %		2018
 Vård- och omsorgsboende: Andel brukare som upplever att de är informerade om tillfälliga förändringar i deras omsorg.				48		50 %		2018
 Vård- och omsorgsboende: Andel brukare som vet vart de ska vända sig med synpunkter och klagomål				48		65 %		2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen utvecklar arbetet med måltider och aktiviteter för de äldre inom vård- och omsorgsboendet i egen regi.	2018-01-01	2018-12-31	
 Undernärings- förebyggga- upptäcka-åtgärda-följa upp	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

Den indikator som delvis uppfylls är, *andel vårdnadshavare som upplever att deras barn uppmuntras till att utveckla sin förståelse för hållbar utveckling.*

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Energianvändningen är hållbar

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås. Bedömningen grundas på att de underliggande nämndmålen prognostiseras att uppnås under året.

Arbete pågår bland annat med investeringar i energieffektiva lösningar som ska minska energianvändningen i nämndens verksamheter. Förvaltningen har beviljats klimatinvesteringsmedel och inom ramen för detta pågår utbyte av äldre belysning till LED-belysning och att byta äldre vitvaror till mer energieffektiva.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Köpt energi (GWh)				3,5 GWh		2,6 GWh	1785 GWh	2018

Nämndmål:

2.1.1 Nämndens lokaler är energieffektiva

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Nämndens energiförbrukning minskar.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel av åtgärdade energieffektiviseringar utifrån nämndens förskolelokaler				50 %		80 %		2018

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
underhållsplaner.								

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls.

Förvaltningen minskar utsläppen av växthusgaser genom att följa resepolicy och vid upphandling ställa miljökrav på entreprenörernas maskinparker. Förvaltningen har en biogasbil och använder odubbade däck. Miljörevision är genomförd på entreprenadens maskinpark med godkänt resultat.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel miljöbränsle i stadens etanol- och biogasfordon	81,41 %				100 %	100 %	85 %	Halvår 1 2018

Nämndmål:

2.2.1 Transporter inom nämndens verksamheter är miljömässigt hållbara

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Nämndens transporter sker med miljövänliga fordon enligt nämndens resepolicy.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Behovet av eldrivna lastcyklar och cyklar i nämndens verksamheter utreds.	2018-01-01	2018-12-31	
 Genomförande av miljörevision av parkentreprenörens maskinpark	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer uppnås under året. Bedömningen grundas på att de underliggande nämndmålen prognostiseras att

uppnås.

Förvaltningen deltar i styrgruppen för god vattenstatus. Styrgruppen leds av miljöförvaltningen samt den strategiska samordningsgruppen för grönplanering, som leds av stadsträdgårdsmästaren på trafikkontoret. Stadsträdgårdsmästaren samordnar och utreder strategiska grön-, vatten- och hållbarhetsfrågor inom staden.

Arbetet med att ta fram en ny skötselplan för Vanadislunden har färdigställts under perioden.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med idrottsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och trafiknämnden, arbeta med att tillgängliggöra naturreservaten för stockholmarna samt hur rekreativa och ekologiska värden kan utvecklas och stärkas i reservaten.	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

2.3.1 Parker och grönområden är anpassade till nya klimatförutsättningar och bidrar till en mångfald av ekosystemtjänster

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Strategier för dagvattenhantering, skötsel som prioriterar biologisk mångfald och stadsodling gör att parker och grönområden är anpassade till nya klimatförändringar och bidrar till en mångfald av ekosystemtjänster.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Sköta Bellevueparkens strandlinje mot Brunnsviken så att både rekreation och biologisk mångfald främjas	2018-01-01	2018-12-31	
 Ta fram en skötselplan för Vanadislunden i syfte att öka den biologiska mångfalden och stärka ekosystemtjänsterna	2018-01-01	2018-08-31	
 Utredda möjligheten till ökat lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) i varje parkupprustningsprojekt	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås under året. Bedömningen grundas på att de underliggande nämndmålen prognostiseras att uppnås.

Barn, unga och naturens kretslopp

Förvaltningens verksamheter för barn och unga fortsätter arbeta för att barnen ska få kunskap om sin delaktighet i naturens kretslopp och öka förståelsen för hur de kan bidra till en hållbar miljö.

Källsorteringskärl

Nämnden har beviljats klimatinvesteringsmedel för inköp av källsorteringskärl. Kärl har placerats ut i Vasaparken, Vanadislund, Observatorielunden, Solvändan och Tegnérslunden. Uppföljning av klimatinvesteringsmedlen bifogas tertialrapporten.

Nämndmål:

2.4.1 Invånarna har förutsättningar att välja en miljövänlig livsstil

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Miljögifter i nämndens verksamheter, där barn och unga vistas är kartlagda. Andelen ekologiska livsmedel i verksamheterna har ökat. Skräphanteringen i parkerna är miljösmart. Barnen har kunskap om ekologisk hållbarhet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel vårdnadshavare som upplever att deras barn uppmuntras till att utveckla sin förståelse för hållbar utveckling	78 %	77 %	78 %	82 %		83 %		2018
Analys Förvaltningens analys är att förändringar inom enheternas ledningsorganisationer, personalomsättning, sjukfrånvaro samt svårighet att rekrytera pedagogiskt utbildad personal inom vissa förskolor bidrar till att årsmålet inte uppnås.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Ansöka om klimatinvesteringsmedel för inköp av källsorteringskärl	2018-01-01	2018-12-31	
 Nämndens verksamheter arbetar för att minimera sitt matsvinn samt där det uppkommer förpackningar möjliggöra för sortering.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5 Stockholms miljö är giftfri

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås under året. Bedömningen grundas på att de underliggande nämndmålen prognostiseras att uppnås.

Förvaltningen har under våren deltagit i workshop och seminarium i stadens arbete med att ta fram *Handlingsplan mot minskad spridning av mikroplast*. Förvaltningen deltar även i arbetet gällande rekommendationer för konstgräs, gummigranulat och platsgjutet gummi.

En viktig del i strävan efter att erbjuda en hållbar verksamhet är att reducera påverkan från miljögifter, särskilt i verksamhet som riktar sig till barn och unga. Utifrån Kemikaliecentrums

kartläggningsverktyg har förskolorna och den öppna fritidsverksamheten kontrollerat och rensat ut inventarier och förbrukningsmaterial. Den ökade kunskapen hos verksamhetens medarbetare ger barn och unga möjlighet att vistas i en mer hälsosam miljö på förskolan och i den öppna fritidsverksamheten.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel av stadens förskolor som har genomfört alla åtgärder på nivå 2 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola						100 %	70 %	2018
  Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system				100 %		0 %	80 %	2018
  Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel				43,03		60 %	45 %	2018

Nämndmål:

2.5.1 Nämndens verksamheter är giftfria

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Miljögifter i nämndens verksamheter där barn och unga vistas ska minska. Miljöfarliga material är ersatta med miljösmarta alternativ.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Chefer och miljöombud inom förskolan och den öppna fritidsverksamheten deltar i kemikaliecentrums utbildningar	2018-01-01	2018-12-31	
 Medarbetare inom förskolan som inte genomgått kemikaliecentrums webb utbildning deltar under året	2018-01-01	2018-12-31	
 Medarbetare på parkmiljöavdelningen skaffar sig fördjupad kunskap ur ett miljöperspektiv om material som används på våra lekplatser.	2018-01-01	2018-09-30	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås under året. Bedömningen grundas på att det underliggande nämndmålet prognostiseras att uppnås.

Förvaltningen arbetar fortlöpande med att förbättra ventilation och åtgärda bullerproblem på förskolor i samarbete med miljöförvaltningen och hyresvärdar.

Erfarenheter från sommarens höga temperaturer tas i beaktan.

Nämndmål:

2.6.1 Nämndens verksamhetslokaler har en god inomhusmiljö.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Förbättrad inomhusmiljö i nämndens verksamhetslokaler.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden genomför åtgärder utifrån miljöförvaltningens tillsynsrapporter inom tillsynsprojekt buller i förskolan.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Förvaltningen bedömer att samtliga 5 verksamhetsområdesmål uppfylls helt och därmed bidrar till att uppfylla inriktningsmålet. Flertalet av nämndmålen, aktiviteterna och indikatorerna som bedöms ha stor påverkan på måluppfyllelsen uppnås.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås under året. Bedömningen grundas på att de underliggande nämndmålen prognostiseras att uppnås.

Förvaltningen samarbetar bland annat med Stockholms universitet och Socialhögskolan i Stockholm, och tillhanda håller praktikplatser för bland annat förskollärare och socionomer.

Under hösten anordnar förvaltningen handledarutbildning i syfte att kunna ta emot fler studerande från förskolläraprogrammet. Förvaltningen ingår även i ett samarbete med universitetet där pedagoger erbjuds möjlighet att ingå i ett nätverk tillsammans med forskare med fokus naturvetenskap, matematik, ekologi och hållbarhetsfrågor.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	69				69	65	Tas fram av nämnden	Tertial 2 2018

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås under året.

Inom ramen för Vision Klara samverkar stadsdelsförvaltningen med City i Samverkan som är en icke vinstdrivande medlemsorganisation. Medlemmar är Stockholm stad, fastighetsägare, handeln, SL och Polisen samt enskilda företag och organisationer. Tillsammans med citys aktörer genomförs samverkansprojekt för att förbättra platser och funktioner. Målsättningen är en vacker, trygg, attraktiv och händelserik citykärna, öppen för alla. Förvaltningen har även en dialog med Invest Stockholm, en del av Stockholm Business Region, kring möjliga samverkansfrågor inom ramen för Vision Klara.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stockholm Business Region AB ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna kartlägga möjligheterna för ökad tillväxt inom respektive stadsdels geografiska område genom en lokal näringslivsanalys	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

3.2.1 Nämnden har ett gott samarbete med lokala företagsorganisationer

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målgrupp: Företag med placering inom Norrmalms stadsdelsområde.

Förväntat resultat

Nämnden har ett gott samarbete med lokala företagsorganisationer.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås under året. Bedömningen grundas på att de underliggande nämndmålen prognostiseras att uppnås.

Inom Norrmalms stadsdelsområde är andelen personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen 0,27 %, vilket är en fortsatt låg siffra.

Fler barnfamiljer än tidigare uppbär försörjningsstöd och antal bidragshushåll med låg eller avsaknad av sjukpenning har ökat. Det är fler män än kvinnor som uppbär ekonomiskt bistånd, vilket följer samma mönster som tidigare år och som staden i helhet.

De totala kostnaderna för försörjningsstöd har ökat jämfört med förra året. Norrmalms stadsdelsnämnd har höga kostnader för bidragshushåll boende på vandrarhem vilket till viss del kan förklaras av anknytningsfamiljer som saknar boende. Försörjningsstödsenheten arbetar aktivt för att familjerna ska hitta varaktiga lösningar.

Personer som är arbetslösa remitteras till Jobbtorg Stockholm för stöd att hitta jobb eller komma vidare i studier med målet att bli självförsörjande. En femtedel av bidragstagarna från stadsdelsområdet har socialmedicinska skäl som bidragsorsak. Denna grupp har flera svårigheter och hinder som gör att de har svårt att komma ut på arbetsmarknaden.

Försörjningsstödsenheten arbetar specialiserat i arbetsrehabiliteringsteam (AR-team) med gruppen. AR-teamet kommer att prioritera ärenden från stadsdelsområdet i det fortsatta arbetet.

Lika rättigheter för alla

I handläggningen av ekonomiskt bistånd fortsätter utvecklingen av barnkonsekvensanalyser. En särskild arbetsgrupp, barnperspektivgruppen, är utsedd för att bevaka och utveckla arbetet med att synliggöra barnen vid handläggningen.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen ♀	0,27 %	0,3 %	0,26 %	0,23 %		0,5 %	1,6 %	Tertial 2 2018
  Andel unga som varken arbetar eller studerar							Fastställd 2018	2018
Analys Mätmetoden för indikatorn är ännu inte fastställd och därför avvaktar nämnden fastställande av årsmål.								
  Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare ♀	0,16 %	0,18 %	0,15 %	0,16 %		0,16 %	1,1 %	Tertial 2 2018
  Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb ♀	9 st	5 st	4 st	7 st	9 st	7 st	1 000 st	Tertial 2 2018
  Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg	19 st	6 st	13 st	22 st	15 st	15 st	500 st	Tertial 2 2018

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Stockholm matchar								
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	200				200	200 st	9 000 st	Tertial 2 2018
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	29			36	40	40 st	1 000 st	Tertial 2 2018
   Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	150 st					132 st	9 000 st	Tertial 2 2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden ska genom jobbtorgen för unga i Kista, Skärholmen och vid Globen, och i samarbete med stadsdelsnämnderna förstärka det uppsökande och stödjande arbetet för unga utan sysselsättning och med komplex problematik samt utveckla insatser för målgruppen.	2018-01-01	2018-12-31	
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med kvinnor långt ifrån arbetsmarknaden för att öka delaktigheten och den ekonomiska jämställdheten i staden.	2018-01-01	2018-12-31	
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna öka utbytet mellan stadsdelarna kring sommarjobben för att öka sammanhållningen i staden och möjliggöra för fler att testa arbete i andra stadsdelar än där man bor.	2018-01-01	2018-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska arbeta aktivt med villkor för sysselsättningsfrämjande åtgärder vid upphandlingar.	2018-01-01	2018-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden utveckla samverkan med det lokala näringslivet och civilsamhället för att skapa förutsättningar för jobb, integration och social hållbarhet med en särskild inriktning mot unga.	2018-01-01	2018-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska, exempelvis inom ramen för sina olika verksamhetsområden, öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättningar att komma i arbete.	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

3.3.1 Invånarna klarar sin egen försörjning

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målgrupp: Invånare som inte klarar sin egen försörjning. Prioriterade målgrupper är barnfamiljer och nyanlända.

Förväntat resultat

Invånarna lever ett självständigt liv och klarar sin egen försörjning.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås under året.

Lika rättigheter för alla

Nämndens kompetensförsörjningsplan beskriver behoven i förvaltningens verksamheter och vilka yrken som bedöms vara bristyrken. Förvaltningen arbetar med att erbjuda kompetensutveckling på olika nivåer, enstaka kurser och hela vidareutbildningar till yrken som barnskötare och förskollärare. Även specialistvidareutbildningar har genomförts som till exempel silviasysterutbildningar för att öka kompetensen kring demens. Alla medarbetare har en individuell utvecklingsplan för att möta verksamhetens behov.

Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna utreda och testa projektet *från nyanländ till nyanställd* för förskolans personalkategorier. Syftet är att bidra till ett ökat antal legitimerade förskollärare och behöriga barnskötare som anställs inom stadens förskoleverksamhet. Stadsdelsförvaltningar Norrmalm och Hässelby-Vällingby ingår i den referensgrupp som bildats. Under hösten kommer förvaltningarna att erbjuda praktikplatser inom förskolan för målgruppen. Syftet är bland annat att ge kandidaterna erfarenhet av svensk förskola samt språkträning.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås under året. Bedömningen grundas på att de underliggande nämndmålen prognostiseras att uppnås.

Utfall för perioden januari-augusti, prognostiserat helårsresultat, verksamhetsspecifika nyckeltal samt åtgärder som planeras för att uppnå målet om en budget i balans redovisas under rubriken Uppföljning av driftbudget.

I föreliggande prognos redovisas ett prognostiserat resultat med budget i balans efter resultatdispositioner. Prognosen bygger på att planerade budgethållnings- och effektiviseringsåtgärder genomförs. Arbetet med att kvalitetssäkra resultaten inom ekonomi pågår. Förvaltningen har dialoger med chefer varje månad kring resultaten inom alla verksamheter.

Åtgärderna omfattar bland annat fortsatt kostnadsmedvetenhet, att säkerställa att biståndsbeslut följer lagar och stadens riktlinjer, att anpassa personalstrukturen till behoven, att arbeta för att effektivisera arbetssätt och att minska sjukfrånvaron.

I ett växande stadsdelsområde ställs allt högre krav på samverkan för att få bästa möjliga resultat. I flertalet pågående projekt tecknas samarbetsavtal och överenskommelser om samfinansiering.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %			99,6 %		100 %	100 %	Tertial 2 2018
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %			99,8 %		100 %	100 %	Tertial 2 2018
  Nämndens prognossäkerhet T2	0 %			0 %		+/- 1 %	+/- 1 %	2018

Nämndmål:

3.5.1 Nämndens resurser används väl med fokus på resultat för våra invånare

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Nämnden har en budget i balans.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen	0			1	0	1		Tertial 2 2018
Analys Nämnden har under 2018 ingen tävlande enhet i kvalitetsutmärkelsen. En orsak är att förvaltningen har flera nya enhetschefer som behöver prioritera att lära känna verksamheterna.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen fortsätter att utveckla uppföljningen av nämndens verksamheter, med fokus på resultat och effekter för målgruppen.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås under året. Bedömningen grundas på att de underliggande nämndmålen prognostiseras att uppnås.

Lika rättigheter för alla

Förvaltningen har under perioden gjort platsobservationer utifrån ett jämställdhetsperspektiv i den nyligen upprustade lekplatsen i nedre delen av Vanadislunden. Slutsatserna sammanfattas i en rapport under hösten.

En analys har gjorts på familjeenheten som visar att fler pojkar anmäls till socialtjänsten, men procentuellt inleds utredning i samma utsträckning för flickor och pojkar. Fler pojkar än flickor får insatser enligt LSS, vilket beror på att det finns fler pojkar med diagnoser. Enhetens kartläggning har visat att det inte finns några omotiverade skillnader, men medvetenhet krävs kontinuerligt för att säkra att det inte uppstår ojämlikhet.

På vuxenenheten är jämställdhetsintegrering en återkommande punkt på enhetens arbetsplatsträffar och enheten fortsätter arbetet med att förankra stadens jämställdhetsprogram hos samtliga medarbetare. Enheten arbetar vidare med att belysa frågor om diskriminering, jämställdhet och mångfald. Ärendedragningar av nya ärenden kan ske avidentifierade i syfte att beslut inte ska påverkas av eventuella könsnormer samt som en lärande process.

Arbetsgruppen på enheten för ensamkommande diskuterar återkommande frågan kring kön och jämställdhet kopplat till normer. Vid placering talar enheten med vårdgivaren om vikten av att som utförare arbeta med normer kring jämställdhet.

Förskolorna och den öppna fritidsverksamheten fortsätter arbetet med att inta ett normkritiskt perspektiv till miljöer, material och förhållningssätt.

Förvaltningen har aktiv samverkan med ungdomsråd, pensionärsråd och funktionshinderråd. Dessa råd kan fungera som remissinstanser och vara rådgivande för förvaltningen och nämnden i olika frågor.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel tjänsteutlåtanden som innehåller en jämställdhetsanalys	5,38 %				50 %	100 %	100 %	Tertial 2 2018
Analys Den vakanta tjänsten för utredare med ansvar för att implementera rutiner och arbetssätt för förvaltningens jämställdhetsintegrering är nyligen tillsatt. Kompetensutveckling och arbetsgrupper planeras till höst 2018.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna stödja kvinnors organisering med målet att öka kvinnors makt och inflytande i det offentliga rummet.	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

4.1.1 Nämndens verksamheter är jämställdhetsintegrerade

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målgrupp: Alla invånare inom Norrmalms stadsdelsområde.

Förväntat resultat

Bemötande, service och resursfördelning utformas på ett likvärdigt sätt för alla invånare.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel enheter som har påbörjat arbetet med att integrera ett jämställdhetsperspektiv i sina uppföljningar och analyser.						100 %		2018
Analys								
Arbete med att implementera jämställdhetsanalys fortsätter under hösten.								

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås under året. Bedömningen grundas på att de underliggande nämndmålen prognostiseras att uppnås.

Förvaltningen har höga målsättningar kring att vara en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor. Medarbetarenkäten som genomfördes i början av 2018 utgör en grund för resultaten på indikatorerna; Aktivt Medskapandeindex och Index Bra arbetsgivare. Förvaltningen som helhet har inte uppnått den målsatta ökningen av indikatorerna och behöver fortsätta arbetet med frågor som arbetsmiljö, kompetensförsörjning, trygga anställningsvillkor, minskad sjukfrånvaro, lika rättigheter och möjligheter.

Sjukfrånvaro

Norrmalm stadsdelsnämnd har den högsta ambitionen inom staden med årsmålet 6 % på den totala sjukfrånvaron. Prognosen för att nå årsmålet är osäker då det finns flera faktorer i omvärlden som påverkar sjukfrånvaron och där arbetsgivarens möjlighet att påverka är begränsad.

Sänkning av den totala sjukfrånvaron och korttidssjukfrånvaron är prioriterade områden och en ny gemensam rutin för uppföljning av sjukfrånvaro på enhetsnivå har implementerats

under våren 2018. Uppföljningen innebär att chef och HR träffas en gång per termin och utgår från frågeställningar dels på en övergripande nivå gällande arbetsmiljön, dels utifrån aktuella individärenden, inklusive vilka eventuella åtgärder som är aktuella.

Kompetensförsörjning

Nyanställda medarbetare har fått möjlighet att delta i en ny form förvaltningsövergripande introduktionsträff vid två olika tillfällen våren 2018. Under hösten kommer arbetet med en digital introduktion på förvaltningsnivå påbörjas. Den digitala introduktionen kan komplettera eller motsvara den nuvarande förvaltningsintroduktionen som sker genom informationsträffar.

Förvaltningen arbetar vidare med att ta fram en rutin för att säkerställa kartläggning av kompetens på samtliga nivåer, samt på vilket sätt kompetensförsörjningsinsatser ska utvärderas.

Arbetsmiljö

Under våren har både förvaltningen och staden haft fokus på ett hållbart ledarskap. Målsättningen med aktiviteterna är att bidra till en förbättrad arbetsmiljö och minskad personalrörlighet. Ett strukturerat årshjul, med olika teman på arbetsplatsträffarna, är en åtgärd för att bidra till en ökad delaktighet och inflytande för samtliga medarbetare.

Arbetet med att förbättra arbetssituationen för socialsekreterare och biståndsbedömare fortsätter genom att mäta arbetsbelastning, arbeta med introduktionen och det administrativa stödet. Resultat och synpunkter från brukarenkäter kommer att tillvaratas och kunna bidra till att utveckla och förbättra arbetsmiljön. Den lokala handlingsplanen har reviderats och två nya områden, sjukfrånvaro samt brukarenkäter, finns att arbeta med under hösten.

Löneöversyn

Inför årets löneöversyn fanns en intention att utöka det försök som gjordes vid en enhet 2017, med att använda lönesättande samtal även inom Kommunals område. Förberedelse i form av gemensam utbildningsinsats i dialogmodellen gjordes vid ytterligare en enhet. I inledningen av lönerevisionen beslutade dock Kommunal, i samråd med arbetsgivaren, att inte använda dialogmodellen för sina medlemmar. Modellen tillämpades däremot för övriga medarbetare vid de två enheter som ingick i pilotprojektet för dialogmodellen som genomfördes 2017.

Lika rättigheter för alla

Förvaltningens rutin mot kränkande särbehandling har uppdaterats, i syfte att bli tydligare och användarvänlig, samt tydliggöra för alla medarbetare att kränkande särbehandling och sexuella trakasserier är oacceptabla. Aktiva åtgärder för att motverka diskriminering är ett område som kommer att få särskild uppmärksamhet under hösten. En workshop i kompetensbaserad rekrytering har erbjudits alla chefer för att ge möjligheten att fördjupa sin rekryteringskompetens.

Förvaltningen arbetar aktivt med delaktighet för att få både medarbetare och chefer att trivas, utvecklas och vara engagerade.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex	80	79	80	80		81	81	2018

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Ärsmål	KF:s ärsmål	Period
♀								
Analys	Förvaltningen ligger kvar på samma index som föregående år (80), vilket innebär att målet att höja med en enhet inte uppfylls. Även Stockholm stad som helhet ligger på samma nivå, ett index på 80.							
♦ Index Bra arbetsgivare	75			76		78	84	2018
♀								
Analys	Index Bra arbetsgivare består av tre delindex; Jämställdhet, Attraktiv arbetsgivare och Rekommendera arbetsplats. Sammantaget uppnår förvaltningen inte uppsatt mål (78). Jämfört med föregående mätning är det en minskning med en indexpunkt, från 76 till 75. Av samtliga delindex återfinns den mest positiva förändringen för Attraktiv arbetsgivare med en ökning på två indexpunkter. Förvaltningen hamnar förhållandevis lågt på Jämställdhet. Det beror till stor del på att förvaltningen är en kvinnodominerad arbetsplats med främst kvinnliga chefer. Höga poäng ges för jämställdhet där inga skillnader finns mellan kvinnor och män. Det är inte positivt att resultaten är till kvinnors fördel.							
♦ Sjukfrånvaro	7,5 %	6 %	7,8 %	7,7 %	7 %	6 %	tas fram av nämnden	Tertial 2 2018
♀								
Analys	Sjukfrånvaron har minskat något jämfört med föregående mätning. Skillnaden i sjukfrånvaro mellan könen följer strukturen i samhället och i stadsdelsförvaltningarna inom staden, där kvinnor är mer sjuka än män.							
♦ Sjukfrånvaro dag 1-14	3 %	3,3 %	2,9 %	2,9 %	2,5 %	2,2 %	tas fram av nämnden	Tertial 2 2018
♀								
Analys	Korttidssjukfrånvaron har ökat något jämfört med föregående mätning. En stor utmaning ligger inom förskolans område att fortsatt aktivt arbeta med åtgärder för att sänka korttidssjukfrånvaron.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
♦ Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna stödja stadsdelsnämnderna i hur äldreomsorgen kan organisera sin ledningsorganisation för att främja det närvarande ledarskapet	2018-01-01	2018-12-31	
♦ Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna genomföra och utvärdera en pilot med schemalagd reflektionstid i hemtjänsten	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

4.2.1 Medarbetare och chefer är engagerade, trivs och utvecklas.

● Uppfylls helt

Beskrivning

I förvaltningens långsiktiga kompetensförsörjningsplan framgår att fokus 2018 kommer att vara på att introducera behålla och utveckla medarbetare. För att alla medarbetare ska uppleva att de får en välkomnande, genomtänkt och förberedd introduktion kommer både förvaltningsövergripande material ses över och introduktionsplaner att tas fram vid varje

enhet.

Förvaltningen arbetar för att en tydlig lönepolitik och en önskvärd lönestruktur där osakliga löneskillnader inte förekommer. Ett försök med att utöka dialogmodellen inom Kommunals avtalsområde pågår. Under 2018 kommer fler verksamheter jämfört med 2017 att omfattas.

Målgrupp: Samtliga medarbetare.

Förväntat resultat

Arbetsmiljön är god och hälsosam och personalrörligheten minskar.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andelen allmänna visstidsanställningar av antalet månadsavlönade medarbetare	3,4 %			2,8 %		3 %		Tertial 2 2018
Analys Prognosen är god att nå årsmålet på 3 %. AVA-anställningar används främst inom förskolan för extra resurs för barn i behov av särskilt stöd.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Ansvarig chef undersöker deltidsanställdas intresse att utöka anställningen till heltid.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys I mars fanns 72 medarbetare med tillsvidareanställning på deltid. Majoriteten (83 %) är inte intresserade av utökad tjänstgöringsgrad.			
 Cheferna erbjuder arbetsmiljöutbildning.	2018-01-01	2018-04-30	
 Cheferna erbjuder work-shop i kompetensbaserad rekrytering.	2018-01-01	2018-12-31	
 Enheterna använder resultaten från medarbetarenkäten för att förbättra arbetsmiljön.	2018-01-01	2018-12-31	
 Fördjupa och konkretisera personalpolicy i delar som är angelägna för enheten.	2018-01-01	2018-12-31	
 Förvaltningens övergripande stöd för introduktion av nya medarbetare uppdateras och lokala introduktionsplaner tas fram vid alla enheter.	2018-01-01	2018-12-31	
 Förändrad modell för sjukfrånvarouppföljning tas fram och implementeras under året.	2018-01-01	2018-12-31	
 Handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för barnskötare och förskollärare tas fram i samverkan med Utbildningsförvaltningen.	2018-01-01	2018-12-31	
 Rutinen för att förebygga och hantera kränkande särbehandling och trakasserier uppdateras och implementeras.	2018-01-01	2018-12-31	
 Utvärdera vilken effekt enheternas hälsocoacher har på det hälsofrämjande arbetet.	2018-01-01	2018-08-31	
 Utökat pilotprojekt kring dialogmodellen, för fler verksamheter inom kommunals område, i samband med löneöversynen 2018.	2018-01-01	2018-08-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås under året. Bedömningen grundas på att de underliggande nämndmålen prognostiseras att uppnås.

Lika rättigheter för alla

Samtliga av nämndens verksamheter arbetar för att implementera programmen inom området mänskliga rättigheter. Arbetet redovisas under rubriken *Lika rättigheter för alla* under kommunfullmäktiges mål.

Socialtjänstens utförarenhet arbetar för att motverka trakasserier och diskriminering. Verksamheterna har infört trivselregler och de används i det dagliga arbetet, vilket verksamheten får positiva reaktioner på från brukare.

Förskolorna och den öppna fritidsverksamheten arbetar med ett normkritiskt perspektiv till miljöer, material och förhållningssätt. I förskoleundersökningen svarar 92 procent av vårdnadshavarna att de upplever att barnen på förskolan ges lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning. Förskolan har ett tydligt uppdrag att förmedla normer som bidrar till alla barns lika rättigheter och möjligheter. Genom personalens ökade kompetens och det fortsatta arbetet med att utveckla ett normkritiskt förhållningssätt antas att verksamheten lyckats väl med att kommunicera likabehandlingsarbetet i dialog med vårdnadshavarna.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel brukare i dagverksamhet för äldre som inte upplever diskriminering	100 %			97 %		100 %	Öka	2018
  Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering				83 %		100 %	Öka	2018
  Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering				91 %		100 %	Öka	2018
  Andel brukare som inte upplever diskriminering inom förskolan och familjedaghem	99 %	99 %	98 %	98 %		100 %	Öka	2018
Analys Förskoleundersökningen visar att årsmålet inte uppnås helt. Då minskningen är marginell kan inga slutsatser göras av resultatet. Vidare analys genomförs i verksamhetens kvalitetsredovisning.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnderna ska i samverkan med civilsamhället och genom befintliga mötesplatser verka för att nå och stärka kunskaperna hos fler föräldrar om barn och ungas rättigheter. Kommunstyrelsen ska vara behjälplig i arbetet	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

4.3.1 Invånarna får sina rättigheter tillgodosedda på ett likvärdigt sätt

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målgrupp: Invånare på Norrmalm oavsett ålder som är i behov av stöd, service, vård eller omsorg från nämndens verksamheter.

Förväntat resultat

All myndighetsutövning är rättssäker och tillvaratar den enskildes resurser. Medarbetare har kunskap om mänskliga rättigheter och tar ansvar för att uppfylla invånarnas rättigheter inom respektive verksamhet. Invånare och medarbetare upplever att nämndens verksamheter är fria från diskriminering.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel ej verkställda vräkningsshot.				97,73 %		100 %		2018
 ♀ Andel äldre som upplever att de får den information de behöver i kontakt med myndighetsutövningen.				87,23 %		88 %		2018

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås under året. Bedömningen grundas på att de underliggande nämndmålen prognostiseras att uppnås.

Lika rättigheter för alla

Utredningar på familjeenheten struktureras utifrån BBIC:s (Barns Behov I Centrum) där barnets synpunkter och önskemål inhämtas. I frågan om vårdnad, boende och umgänge inhämtas också barnens synpunkter.

I familjeenhetens och vuxenenhetens gemensamma projekt *Tillsammans för barnen* har framtagna rutiner och flödesscheman implementerats i samtliga arbetsgrupper. En informationsbroschyr har tagits fram som vänder sig till föräldrar som behöver stöd i föräldrarollen. Arbetsgruppen ska under hösten delta på en konferens i Norge inom området barn, föräldraskap och missbruk. Under hösten planeras en utbildningsdag gällande barn och föräldrasamtal samt tre ytterligare frukostföreläsningar.

Försörjningsstödsenheten har en särskild barnperspektivgrupp som arbetar i enlighet med FN:s barnkonvention. Barns behov synliggörs och dokumenteras. Arbetet med barnfamiljer prioriteras för att bidragsperioden ska vara så kort som möjligt. Barnkonsekvensanalyser genomförs i ärenden som gäller barnfamiljer med osäkra boendeförhållanden.

Förskolan arbetar i enlighet med barnkonventionen och synlig- och levandegör den i verksamheten. Förskolan har fortsatt utveckla arbetet med barnkonsekvensanalyser. Effekter som verksamheten vill uppnå är att ytterligare stärka barn och ungas delaktighet i beslut som berör dem.

Förvaltningen deltar i arbetet med att ta fram en plan för att implementera de metoder och arbetsmodeller som beskrivits i programmet Staden i ögonhöjd. Utbildningstillfällen planeras till hösten 2018. Arbetet leds av stadsbyggnadskontoret.

Projekt Hagastaden tar som en del av arbetet med detaljplanen för Hagastaden östra fram en barnkonsekvensanalys. Förvaltningen deltar i det arbetet med sin kunskap om barns förutsättningar och vardag.

Nämndmål:

4.4.1 Barn och ungas inflytande stärks

Uppfylls helt

Beskrivning

Målgrupp: Barn och unga i åldern 0 - 18 år.

Förväntat resultat

Den kommunala servicen, såväl som det offentliga rummet, är utformad efter barns och ungas behov, rättigheter och intressen. Barn och unga har tydliga kanaler för att påverka och vet vart de ska vända sig. Barnchecklistor och barnkonsekvensanalyser används i syfte att barn och ungas rättigheter tillgodoses.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel barn som känner sig lyssnade på av sin socialsekreterare						100 %		2018
 Andel ej verkställda vräkningshot för familjer med barn.				100 %		100 %		2018

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås under året. Bedömningen grundas på att de underliggande nämndmålen prognostiseras att uppnås.

Våld i nära relationer

I juni öppnade nämnden tillsammans med stadsdelsnämnderna Södermalm, Kungsholmen och Östermalm, Relationsvåldscenter innerstaden (RVCI) som är beläget inom Södermalms stadsdelsområde. Verksamheten tar emot våldsutsatta och kommer under hösten också ta emot våldsutövare från 18 år. Mottagningen erbjuder både individuella samtal och gruppbehandling. Behandlingen tar bland annat upp olika former av våld och hur våld påverkar föräldraskapet. Hittills har mottagningen haft sju uppdrag gällande våldsutsatta kvinnor från de olika stadsdelarna och mottagningen har även tagit emot en första våldsutövare.

Socialekreterare, biståndshandläggare och chefer har under våren genomgått en *Freda-farlighetsutbildning* med familjefokus för att få utökad kunskap om våld i nära relation och skapa trygghet i att ställa frågor om våld. Även hemtjänstens personal har fått utbildning om våld i nära relationer.

Vuxenenhetsens medarbetare och chefer har gått en grundutbildning i ämnet *unga, hedersnormer och bemötande* anordnad av Origo.

De olika enheterna inom äldre- och socialtjänstavdelningen samverkar internt när det gäller våld i nära relation. Samverkansmöten hålls regelbundet där idéer och kunskap utbyts.

Lika rättigheter för alla

Under året förstärks arbetet kring stöd och skydd för våldsutsatta och våldsutövare i och med inrättandet av relationsvåldscenter innerstaden. Ett viktigt arbete är att bidra till att mäns våld mot kvinnor ska upphöra och att skapa social trygghet kring de barn som lever i familjer med våld.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel medarbetare som gått utbildning kring att upptäcka barn som upplever våld i nära relation samt hedersrelaterat våld, konsekvenser av det och hur man kan prata om detta				25		30 %	Tas fram av nämnden	2018

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel medarbetare som har genomgått utbildning om att upptäcka våldsutsatthet och konsekvenser av detta inkl särskilt utsatta grupper				42		50 %	Tas fram av nämnden	2018
  Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten				46 st		55 st	tas fram av nämnden	2018

Nämndmål:

4.5.1 Personer i relationer där våld förekommer får det stöd de behöver

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målgrupp: Invånare på Norrmalm som utsätts för våld och våldsutövare oavsett ålder. En prioriterad målgrupp är barn och unga som utsätts för våld.

Förväntat resultat

Personer utsatta för våld i nära relationer erbjuds ett individuellt utformat stöd i syfte att förändra sin situation. De som utövar våld får stöd att bryta sitt beteende. Barn och unga som finns i nära relationer där våld förekommer uppmärksammas och får stöd. Medarbetare har kunskap för att upptäcka våld eller hot om våld i nära relationer och kan ge stöd åt den enskilde.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen har rutiner för att motivera personer som utövar våld i nära relation till att ta emot stöd för att upphöra med våldet.	2018-01-01	2018-12-31	
 Riktad information om stöd och hjälp vid våldsutsatthet till unga stockholmare sprids via de arenor och verksamheter som de deltar i och besöker.	2018-01-01	2018-12-31	
 Stadsdelsnämnden samarbetar med nämnderna på Kungsholmen, Östermalm och Södermalm för att tillsammans starta upp ett relationsvåldscentrum i innerstaden.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås under året. Bedömningen grundas på att de underliggande nämndmålen prognostiseras

att uppnås.

Lika rättigheter för alla

Den fysiska och psykiska tillgängligheten till nämndens verksamheter är viktig.

Under perioden har arbeten utförts i syfte att öka tillgängligheten i stadsmiljön, bland annat i Enkehusparken och Observatorielunden. Arbetet med att planera för en förbättrad entré med ökad tillgänglighet till Vasaparken, från Torsgatan har inletts under våren, för planerat genomförande 2019. I arbetet med Norrbackatäppan planeras för en ny ramp som kommer att göra parkens övre nivå tillgänglig.

I början av maj öppnades en ny servicebostad (boende med särskild service LSS) bestående av tolv lägenheter i Hagastaden. Boendet är fullbelagt och bemannat dygnet runt.

Ett viktigt arbete för att stärka individers självständighet och tillgänglighet till samhället är det utvecklingsarbete som bedrivs för att stärka arbets- och förhållningssätt hos boendestödjare. Relationen mellan boendestödjaren och den enskilde är en viktig del av insatsen. Uppdrag och mål för insatsen behöver bli tydligt för den enskilde såväl som för boendestödjaren så att stödet utformas på bästa sätt utifrån den enskildes förutsättningar.

Förskolan och den öppna fritidsverksamheten har personella, pedagogiska, tekniska och praktiska resurser för att ta emot olika grupper av barn med funktionsnedsättning. Fritid- och kulturaktiviteter som anordnas är tillgängliga för alla. Alla barn är olika och inom förskolan och den öppna fritidsverksamheten ses olikhet som en tillgång.

Förvaltningens samordnare för barn i behov av särskilt stöd har infört ett nytt arbetssätt gentemot verksamheterna. Samordnaren har i ökad omfattning arbetat med handledning och rådgivning kring förhållningssätt, struktur och vilken anpassning som kan ske för att säkerställa att rätt stöd erbjuds.

Effekter i verksamheten är ett förändrat förhållningssätt hos personalen och tydligare arbetssätt vilket gynnar alla barn i verksamheten. Tidigare önskades mer personella resurser, nu finns ett mer utvecklat fokus på hur man kan ändra arbetssättet inom verksamheten. Förskolorna har mottagit flertalet nyanlända barn i verksamheten vilket också föranlett att samordnaren i ökad omfattning handlett arbete med språkutveckling.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel nöjda brukare - Daglig verksamhet (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				92 %		94 %	88 %	2018
  Andel nöjda brukare - korttidsboende (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				93 %		94 %	90 %	2018
  Andel nöjda brukare - LSS-boende, vuxna och barn (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				95 %		96 %	88 %	2018

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				94 %		95 %	89 %	2018
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de har en fungerande bostad (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				90 %		92 %	tas fram av nämnden	2018
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				85 %		86 %	77 %	2018
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att stadens inne och utemiljö är tillgänglig och användbar. (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				76 %		77 %	tas fram av nämnden	2018
  Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				96 %		97 %	91 %	2018

Nämndmål:

4.6.1 Nämndens verksamheter är tillgängliga

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målgrupp: Alla invånare inom Norrmalms stadsdelsområde.

Förväntat resultat

Nämndens verksamheter är tillgängliga och jämlika. Alla kan ta del av nämndens verksamheter och den offentliga miljön oavsett fysiska och sociala förutsättningar. Tillgänglighetsaspekterna bevakas i alla upphandlingar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Den pedagogiska miljön på förskolorna anpassas utifrån de behov barn med funktionsnedsättning har	2018-01-01	2018-12-31	
 Fritids- och kulturaktiviteter som anordnas ska vara tillgängliga för barn och ungdomar med funktionsnedsättning	2018-01-01	2018-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Medarbetare inom förskolan får adekvat handledning kring barn med funktionsnedsättningar	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås under året. Bedömningen grundas på att de underliggande nämndmålen prognostiseras att uppnås.

Nämndens pensionärsråd och råd för funktionshinderfrågor tar del av de tjänsteutlåtanden och remisser som berör deras levnadsvillkor. Rådets synpunkter tas tillvara under en egen rubrik i tjänsteutlåtanden. Ledamöterna har uttryckt att de känner sig mer delaktiga sedan detta arbetssätt infördes.

Delaktighet inom förskolan

Resultat från förskoleundersökningen visar att möjlighet till delaktighet och inflytande i verksamheten har sjunkit från 81 till 76 procent i årets resultat. Förvaltningens analys är att förändringar inom enheternas ledningsorganisationer och personalomsättning påverkar vårdnadshavarnas upplevelser. Byggandet av tillitsfulla relationer tar tid och förskolorna har under perioden arbetat med att utveckla sin kommunikation med vårdnadshavarna.

Ungdomars delaktighet

Nämndens ungdomsråd består i dagsläget av tio ungdomar varav samtliga är flickor. Under perioden har ungdomsrådet tillsammans med stadsdelsförvaltningen och skolorna bland annat anordnat en demokratidag. Arrangemanget genererade bland annat intresseanmälningar till deltagande i ungdomsrådet. Förväntade effekter som verksamheten vill uppnå är att ytterligare stärka ungas delaktighet i beslut som berör dem. Medlemmarna har varit med och planerat och genomfört den drog- och alkoholfria klubben "Ryktet" i samverkan med Birkagårdens ungdomsverksamhet. De har också varit delaktiga i planerande av en politisk debatt tillsammans med Östermalm och Kungsholmens stadsdelsnämnders ungdomsråd. Förvaltningens samordnare för ungdomsrådet ser ett ökat intresse för demokrati och politiska frågor bland ungdomarna. Ungdomarna har fått möjlighet att utöka sitt kontaktnät både med andra ungdomsråd och i mötet med kontaktpolitiker.

Delaktighet i stadsmiljön

Möjlighet till stadsodling kan bidra till invånarnas delaktighet och möjlighet att påverka sitt närområde. Förvaltningen iordningställde en tillfällig odlingsplats på Norrbackatäppan. Intresset för att få odla var stort och förvaltningens cirka 20 odlingslådor gick snabbt åt.

I Observatorielundens övre del, vid Kentauren, görs plats för uppläsning av poesi i enlighet med ett medborgarförslag.

I Observatorielundens nedre del, kring dammen, pågår planering för att anpassa dammens kanter för street skate. Initiativtagare är Stockholm skateboard collective. Förvaltningen

samarbetar med trafikkontoret, som ansvarar för dammen, för att anpassa anläggningen. Syftet är att aktivera platsen under den del av året som dammen ej är vattenfylld genom att stärka upp dammens kanter med en ny stenkant.

I förvaltningens arbete med att genomföra medborgardialoger i samband med parkupprustningar pågår ett kontinuerligt arbete för att bredda dialogen och nå ut till nya målgrupper. Genom att exempelvis genomföra dialogtillfällen på tider då även småbarnsfamiljer har möjlighet att delta eller att hitta nya kommunikationskanaler för att informera om dialogen. Förvaltningens egen uppföljning av deltagandet i genomförda dialoger det senaste året visar att fler kvinnor än män har lämnat synpunkter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel stockholmare som har förtroende för stadsdelsförvaltningen i det område där de bor 				34 %		40 %	42	2018
Analys Indikatorn mäts genom stadens demokratiundersökning och utgörs av ett index av frågorna "jag har förtroende för äldreomsorgen i det område där jag bor", "jag har förtroende för (kommunala) förskolan i det område där jag bor", "jag har förtroende för fritid- & kulturverksamheten i det område där jag bor" samt "jag har förtroende för socialtjänsten i det område där jag bor". Då undersökningen inte är genomförd ännu finns inget resultat att redovisa för 2018. Demokratiundersökningen är en attitydundersökning och respondenterna behöver inte ha erfarenhet av den verksamhet de bedömer och svaren kan därför påverkas av andra faktorer. När förvaltningen analyserar de olika brukarundersökningar som genomförs i nämndens olika verksamheter så har den enskilde ett högt förtroende.								
  Andel stockholmare som vet hur de kan påverka beslut som rör deras närmiljö 				19 %		25 %	25	2018
Analys I demokratiundersökningen 2017 har stadsdelsförvaltningen skillnader i utfallet mellan könen. Förvaltningen ser över åtgärder för att öka kunskapen bland kvinnor kring hur de kan påverka sin närmiljö.								

Nämndmål:

4.7.1 Invånarna är delaktiga och har möjlighet att påverka

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målgrupp: Alla invånare inom Norrmalms stadsdelsområde.

Förväntat resultat

Norrmalm har en levande närdemokrati där boende och verksamma upplever att det är lätt att påverka såväl den kommunala servicen som förändring och utveckling. Barn, unga och deras vårdnadshavare är utifrån sina möjligheter och intressen delaktiga och har möjlighet att påverka nämndens verksamhet. Invånare som är i kontakt med nämndens verksamheter får ett gott bemötande och en god service.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
-----------	------------	-----------	-----------

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Erbjudna möjlighet till tillfällig stadsodling på Norrbackatäppan under sommaren 2018	2018-01-01	2018-12-31	
 Kontaktpolitiker och ungdomsrådet ska ha minst två möten per år	2018-01-01	2018-12-31	
 Norrmalmsborna bjuds in till medborgardialog på Odenplan under våren.	2018-01-01	2018-05-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås under året. Bedömningen grundas på att de underliggande nämndmålen prognostiseras att uppnås. Förvaltningen deltar i centrala och gemensamma upphandlingar som genomförs av serviceförvaltningen.

Framtagande av förfrågningsunderlag för ny upphandling av drift av plaskdammar har inletts. Nuvarande avtal går ut våren 2019.

Arbetet med en ny upphandling för årsentreprenör för parkinvesteringar pågår. Arbetet görs i samarbete med serviceförvaltningen och Södermalms stadsdelsförvaltning.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel elektroniska inköp	59 %			52 %	70 %	70 %	Tas fram av nämnden	Tertial 2 2018
Analys Resultatet har försämrats sedan föregående period vilket till största del kan förklaras med att ett avtal har som tidigare inte varit anslutet till e-handel har omförhandlats under perioden så att avtalet ingår i inköpssystemet. Samtliga verksamheter är nu uppmärksammade på förändringen.								
  Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram				100 %		85 %	85 %	2018

Nämndmål:

4.8.1 Upphandlingar och inköp utvecklar staden i en hållbar riktning

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Nämnden är trogen de avtal som finns och ställer relevanta sociala och miljömässiga krav i de egna upphandlingar som görs.

Uppföljning av ekonomi

Uppföljning av driftbudget

Helårsprognosen för stadsdelsnämnden visar på en budget i balans. Prognosen för året bygger på en sammanvägning och analys av faktiskt bokförda kostnader och intäkter till och med augusti månad samt förväntad utveckling fram till årets slut. Detta under förutsättningar att begärda budgetjusteringar godkänns och med hänsyn till beräknade prestationsförändringar samt resultatdispositioner.

Helårsprognosen för stadsdelsnämnden per 31 augusti visar på 1 122,6 mnkr. Utfallet i redovisningen per augusti 2018 är 736,8 mnkr vilket är 66 procent av nettobudgeten och är i linje med riktvärdet som är 67 procent.

I samband med tertial 1 beviljades nämnden om 4,8 mnkr varav 4,1 mnkr avser budgetjusteringar och 0,7 mnkr avser investeringar vilket sammanställs i tabellen nedan.

Budgetjusteringar (Mkr)	Belopp
Servicebostad Cellen enligt LSS	0,6
Kommunalt bostadsbidrag	0,3
Trygghetsinvesteringar parkmiljö	0,7
Avveckling/omstrukturering av lokaler Kadettgatan 2	2,1
Lönesatsning	0,6
Sommarkolloverksamhet	0,5
Summa	4,8

Analys av resultat per augusti 2018

Prognosen för hela stadsdelsnämnden visar på en budget i balans. Stöd och service för funktionsnedsättning visar ett underskott om 4,7 mnkr och äldreomsorg ett underskott om 2,8. Inom individ- och familjeomsorg visar socialpsykiatri ett underskott om 1,1 mnkr och ekonomiskt bistånd ett underskott om 1 mnkr samt missbruk ett underskott om 0,4 mnkr. Det förväntade underskottet täcks av överskott inom administration på 3,5 mnkr, kultur- och föreningsverksamhet på 3 mnkr, stadsmiljö på 2,5 mnkr samt familjeenheten barn och unga om 0,9 mnkr.

Nedan visas justerad nettobudget 2018 per verksamhetsområde, beräknat prognos på årsutfall och resultat per augusti 2018 samt resultat enligt bokslut för 2017.

Mnkr Verksamhetsområde	Justerad nettobudget 2018*	Prognos på årsutfall 2018	Resultat per augusti 2018	Bokslut resultat 2017
Nämnd- och förvaltningsadministration	33,5	30,0	3,5	3,1
Individ- och familjeomsorg	74,4	74,9	-0,5	3,8
varav socialpsykiatri	23,6	24,7	-1,1	
varav barn och ungdom	31,8	30,9	0,9	
varav vuxna missbruk	14,3	14,7	-0,4	
Flyktingmottagande	0,0	0,0	0,0	6,2
Stadsmiljöverksamhet	19,6	17,1	2,5	1,5
avskrivningar	8,0	8,0	0,0	-0,2
internräntor	0,4	0,4	0,0	-0,1
Förskoleverksamhet	268,9	268,9	0,0	0,1
Äldreomsorg	490,5	493,3	-2,8	-14,1
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	188,0	192,7	-4,7	-3,5
Kultur- och föreningsverksamhet	17,2	14,2	3,0	6,0
Arbetsmarknadsåtgärder	3,4	3,4	0,0	0,2
Ekonomiskt bistånd	18,7	19,7	-1,0	1,7
varav handläggare	6,2	6,4	-0,2	-1,1
Övrig verksamhet	0,0	0,0	0,0	-0,1
Summa stadsdelsnämnd	1 122,6	1 122,6	0,0	4,6
Investeringsplan				
Investeringsplan netto	26,3	26,3	0,0	-
varav stadsmiljö	21,1	21,1	0,0	-
varav maskiner och inventarier	5,2	5,2	0,0	-
*justerad budget inkl beräknade prestationsförändringar om 16,1 mnkr.				

Nämnd- och förvaltningsadministration

För nämnd- och förvaltningsadministration beräknas ett överskott om 3,5 mnkr. Överskottet beror på vakanta tjänster och planerat överskott för att täcka underskott inom andra verksamhetsområden.

Barn, kultur och fritid

För verksamheten beräknas ett överskott om 3 mnkr. Överskottet balanserar befarade underskott inom andra verksamhetsområden.

Stadsmiljöverksamheten

Verksamhetsområdet visar på ett planerat överskott om 2,5 mnkr. Överskottet används till att täcka upp underskott inom andra verksamhetsområden.

Prognosen innehåller en budgetjustering för de extrakostnader som uppkommer under året för städning efter utsatta EU-emigranter som sover i parkerna. Hittills har verksamheten haft om 1,4 mnkr i kostnader för bosättningar och nämnden söker budgetjustering om 2,1 för dessa kostnader i tertialrapport 2.

Individ- och familjeomsorg

Verksamheten för individ- och familjeomsorg visar ett underskott om 0,5 mnkr.

Vuxenheten visar ett underskott inom socialpsykiatri om 1,1 mnkr, missbruk om 0,4 mnkr och detta balanseras upp med mindre överskott om 0,9 mnkr inom familjeenheten barn och unga.

Socialpsykiatrins underskott beror på höga kostnader främst inom HVB familjehem men även inom hemtjänst och boendestöd.

För verksamhetsområdet ensamkommande barn prognostiseras en budget i balans.

Schablonersättningarna från migrationsverket sänktes från och med juli 2017. I och med sänkningen av ersättningen har kostnaderna för placeringar förhandlats ned, dock inte till den nya ersättningsnivån för de ungdomar som har fyllt 18 år. Migrationsverket har även gjort en del åldersuppskrivningar som har resulterat i placeringskostnader för stadsdelsnämnden som inte går att återsöka. Sänkta schablonersättningar och åldersuppskrivningar innebär att resultatet avseende årets placeringar är negativt. Däremot kommer nämnden att få inbetalningar avseende tidigare års återsökningar som fördelas ut till stadsdelsnämnderna i år vilket innebär att enheten för ensamkommande barn visar på ett resultat i balans.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Verksamheten för stöd och service för funktionsnedsättning visar ett underskott om 4,7 mnkr. 3,5 mnkr avser funktionsnedsättning vuxna och 1,2 mnkr avser funktionsnedsättning barn.

Underskottet inom funktionsnedsättning vuxna beror på höga kostnader för hemtjänst enligt socialtjänstlagen, personlig assistans till vissa funktionshindrade om cirka 4 mnkr mot budget. Även kostnader för bostad med särskilt service enligt LSS (Lagen om Stöd och Service till vissa funktionshindrade) har ett underskott vilket beror på att nytt boende har öppnats. Det finns överskott inom andra insatser såsom korttidstillsyn och boende som balanserar delar av underskottet inom funktionsnedsättning vuxna.

Underskottet inom funktionsnedsättning barn och unga beror på höga kostnader för personlig assistans enligt LSS om 1,9 mnkr mot budget och bostad med särskild service enligt SoL (socialtjänstlagen) om 0,8 mnkr mot budget.

Antal unika personer	VP 2018	Snitt 2018	Snitt 2017
Pers ass LASS	38	30	33
Vuxenboende SoL & LSS	88	101	100
Barnboende	4	2	2
Daglig verksamhet	126	123	127

Förskoleverksamhet

Inom förskoleverksamheten beräknas ett underskott om 1 mnkr innan resultatdispositioner och ett nollresultat efter resultatdispositioner. I prognosen har hänsyn tagits till beräknade prestationsförändringar och budgetjusteringar i form av barnomsorgsgarantin samt kompensation för höga hyror om 7,9 mnkr.

Antal inskrivna barn	VP 2018	Prognos snitt 2018	Snitt 2017
1-3 år	1012	983	978
4-5 år	863	895	871
Allmän förskola	0	2	2
Summa	1 875	1 880	1 851

I mars 2018 öppnades förskolan Nova i den nybyggda stadsdelen Hagastaden och enheten prognostiserar ett underskott om cirka 2 mnkr på driftbudgeten för året. Till stor del på grund av att lokalen initialt inte kommer att nyttjas till sin helhet och investeringskostnaderna för uppstarten av förskolan beräknas till 1 mnkr. Underskott balanseras av överskott inom andra delar av förskoleverksamheten.

Samtliga enheter arbetar under året med att utveckla de pedagogiska miljöerna samt med införandet av Skolplattformen. För att genomföra detta arbete beräknar enheterna att använda 1 mnkr ur sina resultatfonder.

Barnantalet ökar under året jämfört med tidigare budget. Det genomsnittliga antalet inskrivna barn för året beräknas uppgå till 1 880. Det är 29 barn fler under 2018 jämfört med 2017. Barnomsorgsgarantin förväntas uppfyllas under året.

Äldreomsorg

Efter att hänsyn tagits till buffert om 3 mnkr visar äldreomsorgen ett underskott om 2,8 mnkr vilket är en förbättring med 2,1 mnkr jämfört med tertial rapport 1.

Ett nytt vård- och omsorgsboende planeras i Hagastaden, vilket kan medföra ökade kostnader för bland annat arkitekter. Förvaltningen beaktar osäkerhetsfaktorn i helårsprognosen

Utförare äldreomsorg

Väderkvarnens vård- och omsorgsboende visar ett underskott om 3 mnkr. Underskottet beror framför allt på höga personalkostnader både för månads- och timanställda samt externt inhyrda sjuksköterskor. Arbetet pågår inom Väderkvarnens vård- och omsorgsboende för att minska underskottet och effektivisera verksamheten vilket kommer ge effekt till viss del i år men bedöms ge full effekt under 2019. Åtgärder har satts in men en vattenskada har medfört merkostnader om 1,3 mnkr. Intäkterna har ökat eftersom ett antal platser gjordes om till profilplatser.

Hemtjänsten visar ett underskott om 2,8 mnkr vilket är en förbättring jämfört med tidigare månader under 2018. Underskottet beror på höga personalkostnader och det finns en del överkapacitet gällande personalstaten på dagen. Det har införts inköpstopp, restriktivitet med timvikarier och anställningar samt nya rutiner för en bättre kostnadskontroll.

Utförandegraden inom hemtjänsten är i snitt 74 procent 2018 vilket är två procentenheter lägre än snittet år 2017.

Beställarenheten äldreomsorg har en budget i balans. Volymerna är fortsatt låga i förhållande till budget för hemtjänstens utförda dagtimmar och antal boende på vård- och omsorgsboende.

Antalet boende inom äldreomsorg på vård- och omsorgsboenden exklusive korttidsplaceringar

är 404 per augusti 2018, vilket är lägre än för juli som var 408. Snittet på antal boende i år är 409 och samma snitt var 421 för perioden från januari till augusti 2017.

Ekonomiskt bistånd

Verksamheten ekonomiskt bistånd prognostiserat ett underskott om 1 mnkr varav handläggningskostnader om 0,2 mnkr. Kostnaderna för försörjningsstöd har ökat jämfört med förra året. Antalet bidragshushåll har ökat i snitt med 6 hushåll upp till 128 för tertial 2.

Fler barnfamiljer än tidigare uppbär försörjningsstöd och antal bidragshushåll med låg eller avsaknad av sjukpenning har ökat. En femtedel av bidragstagarna från Norrmalms stadsdelsområde har socialmedicinska skäl som bidragsorsak. Förvaltningen har även höga kostnader för bidragstagare som bor på vandrarhem, vilket till viss del kan förklaras av att anknytningsfamiljer som saknar boende.

Arbetsmarknadsåtgärder

För arbetsmarknadsåtgärder beräknas ingen avvikelse mot budget. Nämndens målsättning var att erbjuda 170 ungdomar ett meningsfullt sommarjobb. 160 ungdomar blev erbjudna sommarjobb och 157 ungdomar arbetade under sommaren i nämndens verksamheter.

Resultatenheter

Nämnden har sex resultatenheter, fem inom förskole- och fritidsavdelningen samt en inom socialpsykiatrins utförare. Ett sammantaget överskott om 8 mnkr fördes över från 2017.

För enheterna inom förskolan beräknar enheterna att använda 1 mnkr av den sammanlagda fonden på 5,9 mnkr. Det innebär att 4,9 mnkr förs över till 2019. Fritidsenheten har ett överskott om 0,9 mnkr och socialpsykiatrins utförarenhet har ett överskott om 1,2 mnkr. Totalt 7 mnkr i resultatfond bedöms resultatenheterna ta med sig till 2019. I bilaga 1 redovisas respektive resultatenhets beräknade resultat.

Investeringar

Parkmiljö

Stadsdelsnämnden har en budget på 16,4 mnkr enligt verksamhetsplan 2018 för investeringar i parker och grönområden. Stadsdelsnämnden har också beviljats klimatinvesteringsmedel om 1 mnkr för skräpkorgar med källsortering i samband med verksamhetsplan 2018 och om 0,7 mnkr i trygghetsmedel för nedre Observatorielunden i samband med tertialrapport 1 vilket ger en total investeringsbudget på 18,1 mnkr.

Medlen fördelas på följande objekt:

Mnkr	Budget 2018	Prognos T2
Observatorielunden övre	3,5	3,5
Observatorielunden nedre(trygghetsmedel)	0,7	0,7
Enkehusparken	9	9
Norrbackatäppan*	2	2
Småparker	1	1
Utredning vattenlek	0,2	0,2

Mnkr	Budget 2018	Prognos T2
Klimatinvesteringar	1	1
Trygghetsinvesteringar	0,7	0,7
Totalt	18,1	18,1

*Norrbäckatäppan har utöver angiven budget även medfinansiering med 0,5 mnkr från exploateringskontoret.

Inventarier och maskiner

Stadsdelsnämnden har erhållit 3,1 mnkr i ökad investeringsram som avser inköp av trygghetslarm inom vård och omsorgsboende.

En upphandling av trygghetsskapande teknik, trygghetslarm för vård och omsorgsboendena Sabbatsbergsbyn, Riddargården och Väderkvarnen har genomförts. Upphandlingen innebär att de tre vård- och omsorgsboendena får en larmteknik med trygghetsskapande åtgärder. Avtalet löper från och med februari 2018 till och med september 2022. Den nya tekniken beräknas vara installerad i de tre boendena senast under början av hösten.

Inventarier och maskiner	Budget 2018	Prognos 2018	Avvikelse
Trygghetslarm inom äldreomsorg	2,5	3,1	-0,6
Nyetablering av förskolor i Hagastaden	1,0	1,0	0,0
Nyetablering av servicebostad, gemensamhetsytor Hagastaden	0,2	0,2	0,0
Åtgärder avseende buller och ventilation	1,0	0,4	0,6
Underhåll förvaltningen - Kontorslokaler	0,5	0,5	0,0
Summa	5,2	5,2	0

Klimatinvesteringar

Stadsdelsnämnden har erhållit 4 mnkr för klimatinvesteringar i samband med verksamhetsplan 2018. 3 mnkr av det avser gällande utbyte av lampor och vitvaror och 1 mnkr avser skräpkorgar med källsortering. Arbetet pågår och lägesrapport T2 finns i bilaga 7.

Betydande projekt som inte är investeringar

I budget 2018 fick stadsdelsnämnderna uppdraget att ge socialt stöd till nyanlända med fokus på preventiva insatser genom vägledning och ett tidigt socialt stöd. Arbetet med att erbjuda socialt stöd och samhällsvägledning till nyanlända organiseras som ett projekt inom stadsdelsförvaltningen. Projektet finansieras med medel från generalschablonen och är budgeterad till 4 mnkr för 2018.

Under perioden har avtal tecknats med Kungsholmens och Östermalms stadsdelsnämnd om samverkan med Norrmalms stadsdelsnämnd gällande samhällsvägledning för nyanlända. Avtalet börjar gälla den 1 september. Två samhällsvägledare har tillträtt och samhällsvägledning city öppnar i september.

Budgetjusteringar

Tabellen nedan visar budgetjusteringar stadsdelsnämnden ansöker om i tertialrapport 2.

Budgetjusteringar inom verksamheter	Mnkr
Kommunalt bostadsbidrag för funktionsnedsatta	1
Städning av bosättningar	2,1
Summa budgetjusteringar	3,1

Kommunalt bostadsbidrag för funktionsnedsatta (KBF)

Nämnden begär en budgetjustering på 1 mnkr i KBF för kostnader som avser perioden från maj till och med december.

Parkmiljö

Stadsdelsnämnden ansöker om budgetjustering om 2,1 mnkr avseende städning av bosättningar varav 1,4 mnkr är för faktiska kostnader per den 31 augusti.

Analys av balansräkning

Jämförelse mellan 2017-12-31 och 2018-08-31

Förvaltningens balansomslutning har ökat med 36 mnkr sedan årsbokslutet 2017.

Tillgångar

- **Mark, byggnader och tekniska anläggningar konto 11XX samt Maskiner och inventarier konto 12XX**

Ändringar i de balanskonton som avser anläggningstillgångar avser främst ökade investeringar under 2018. Den totala ökningen av anläggningstillgångar på 5,1 % beror bland annat på ökade investeringar i förvaltningens huvudkontor.

- **Kundfordringar konto 15XX**

De externa och interna kundfordringarna har minskat med 38,2 % vilket beror på att ett större antal kundfakturer betalas i slutet av augusti än fakturer med förfallodatum 2017-12-31, på grund av få bankdagar i december inkom betalningar först i januari 2018.

- **Diverse kortfristiga fordringar konto 16XX**

Diverse kortfristiga fordringar har ökat med 49,2 mnkr sedan årsskiftet, vilket främst beror på att de konton som avser moms nollställs i bokslutet.

Fordringar hos staten på konto 1651 har minskat med 1,3 miljoner under året i och med att förvaltningen rekviderar mindre bidrag via AMS (arbetsmarknadsförmedlingen).

- **Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter konto 17XX**

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter på konto 17XX har minskat med 25,1 %, vilket främst beror på lägre förutbetalda kostnader på konto 1714 13,7 miljoner. De minskade kostnaderna beror på att de fakturer som inkommer i slutet av året och periodiseras framåt ofta avser tre månader framåt medan de kostnader som finns på kontot i slutet av augusti endast avser en månad framåt.

Ökade förutbetalda kostnader på konto 1712 beror främst på en hyresfaktura avseende förvaltningskontoret 201810-201812 som ankomstregistrerades på period 201808 och därför

manuellt periodiserad.

Ökade fordringar på konto 1791 beror främst på städkostnader av bosättningar.

Kassa och bank konto 19XX

Tillgångar avseende kassa och bank har ökat i och med två nya underförskottskassor på 3 000 kr och ett avslut på 3000 :- 2018.

Skulder

- **Eget kapital konto 20XX**

Eget kapital visar skillnaden mellan skulder och tillgångar i balansräkningen. Det egna kapitalet har ökat med 30,8 mnkr.

- **Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder konto 24XX**

Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder är oförändrade.

- **Leverantörsskulder konto 25XX**

Externa leverantörsskulder har minskat med 38 mnkr på grund av att fakturor avseende augusti kommer i september.

- **Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter konto 29XX**

Upplupna löner och upplupna sociala avgifter konto 2911 och 2931 har ökat vilket främst beror på obetalda löneförhöjningar för lärare då avtalet inte är klart än.

Förutbetalda intäkter har ökat jämfört med årsbokslutet 2017, vilket främst beror på att generalschablonen på konto 2953 som används under tre kalenderår, räknas från när pengarna inkommer.

Upplupna kostnader har ökat med 37 mnkr sedan årsbokslutet, eftersom ett större antal vårdfakturor bokades upp i tertialbokslutet när perioden stängdes tidigare än i årsbokslutet. Detta har även lett till att leverantörsskulder på konto 2512 har minskat jämfört med bokslutet.

Synpunkter och klagomål

Förskola och öppen fritidsverksamhet

Under perioden har 14 klagomål och 39 synpunkter inkommit gällande förskolan och den öppna fritidsverksamheten. Förskolan och den öppna fritidsverksamheten arbetar enligt verksamhetens riktlinjer för hantering av synpunkter och klagomål. Vanligast förekommande synpunkter och klagomål avser personalomsättning, barngruppernas storlek och barnsäkerhet.

Äldre- och socialtjänst

Inom äldre- och socialtjänstavdelningen har det gemensamt för beställarenheterna och utförarenheterna under perioden inkommit 50 synpunkter och klagomål varav fyra avser socialtjänst och 46 äldreomsorg. Synpunkterna och klagomålen gäller både privata utförare och verksamheter i egen regi samt beställarenheter. Av de inkomna synpunkterna och klagomålen var tre anonyma och berörde äldreomsorgen.

Äldreomsorgens samtliga synpunkter och klagomål avser utförarenheterna. De allra flesta (17) gäller kvaliteten på utförda insatser samt bemötande och tillgänglighet (15). Klagomålen som avser kvalitet handlar i flera fall om undermålig städning, kläder som tvättats felaktigt

och felinköpta varor men också om tidslängden på personalens besök, antingen om att det är för korta tider biståndsbedömda eller att personalen är där för kort tid av annan anledning. Klagomålen avseende bemötande och tillgänglighet handlar ofta om att det är svårt att komma i kontakt med hemtjänsten eller att de inte återkopplar när meddelande lämnats. Det handlar även om bemötande från personal eller personals mobilanvändning vid besöken. Åtgärder är vanligtvis uppdatering av rutiner för verksamheten, men också enskilda samtal med berörd personal när det gäller synpunkter och klagomål om bemötande.

Klagomålen som inkommit till beställarenheten handlar i flera fall om biståndsbedömning eller avgift för utförda insatser.

Av socialtjänstens fyra inkomna synpunkter och klagomål avser samtliga familjeenheten. Klagomålen handlar om handläggningsprocessen, bemötande och missnöje med beslut. För klagomål på enskilda beslut hänvisas till den rättsliga möjligheten att överklaga beslutet, och inte sällan hålls en rad samtal och möten för att komma till rätta med situationen kring familj eller enskild.

Förutom att hantera klagomål och synpunkter utreds även lex Sarah-anmälningar inom socialtjänsten. Bestämmelserna om lex Sarah anger att missförhållanden eller risk för missförhållanden i verksamheten ska rapporteras och utredas, när dessa är allvarliga ska de anmälas till Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Skyldighet finns även att vidta omedelbara åtgärder om situationen kräver det. För 2018 finns tio lex Sarah-anmälningar från förvaltningens egen verksamhet. En av utredningarna visade att det inte var fråga om ett missförhållande enligt lex Sarah. Tre har skickats vidare till IVO och tre av dem har ännu inte tagits upp i sociala delegationen. Utöver dessa finns det fyra anmälningar från privat verksamhet. Lex Sarah-anmälningarna kom från flera olika delar av socialtjänsten.

Parkmiljö

Under perioden har 334 ärenden registrerats varav 142 var felanmälan och 71 handlat om klagomål. Övriga ärenden har handlat om beröm (10), frågor (82) och idéer (29). På grund av den varma sommaren har användandet av synpunktsportalen ökat. Synpunkterna rör framförallt lekredskap, renhållning och boplatser. Exempel på synpunkter och felanmälan är önskemål om större papperskorgar, skadegörelse på papperskorgar och lekredskap samt trasig grind och studsmatta.

Övrigt

Verksamhetsövergångar

Äldre- och socialtjänstavdelningen har arbetat med att planera och genomföra en verksamhetsövergång från Nytida till Frösunda som omfattar åtta olika LSS-boenden (Lagen om Stöd och Service till vissa funktionshindrade) drivna på entreprenad. Förvaltningen har haft merarbete på grund av IVO:s (Inspektionen för Vård och Omsorg) långa handläggningstid gällande tillståndsansökan för Frösunda Omsorg AB. Ett tilläggsavtal med Nytida tecknades som genom detta kunde fortsätta driva verksamheten under tillståndsprocessen. Processen har skapat oro bland personal och brukare, och förvaltningen har haft löpande möten med boende, anhöriga och personal för att minska oro och säkerställa en trygg övergång.

Norrmalms dagliga verksamhet enligt LSS togs tillbaka i kommunal regi den första juni efter

att ha drivits på entreprenad under åtta år. Daglig verksamhet LSS riktar sig till personer med funktionsnedsättning, som genom insatsen kan ta del av daglig sysselsättning utifrån sina individuella förutsättningar.

Förskolan Resedan

Byggstarten av förskolan Resedan i anslutning till Vasa Real är uppskjuten i avvaktan på beslut från Miljödomstolen. Verksamheten har evakuerats till annan plats, och förvaltningen bevakar utvecklingen kring byggstart.

Hagastaden

Byggnation av en ny stadsdel innebär alltid en utmaning för stadsdelsområdet, stora möjligheter inför framtiden men också med osäkerhetsfaktorer, oväntade händelser och omfattande resursanspråk.

Förvaltningen kan redan nu konstatera att byggnationen har medfört stora oförutsedda merkostnader för stadsdelsnämnden. Under hösten planerar förvaltningen att genomföra risk- och konsekvensanalyser i syfte att höja beredskapen inför eventuella förseningar, andra oväntade händelser och ytterligare eventuella merkostnader och vilken påverkan dessa skulle kunna medföra på nämndens verksamheter.